

HÄMEENKYRÖ

KIRKKOJÄRVI - HEINIJÄRVI - HERTTUALA -
JUMESNIEMI

OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS

9.9.2013

KAAVASELOSTUS

HÄMEENKYRÖN KUNTA

KIRKKOJÄRVI – HEINIJÄRVI – HERTTUALA – JUMESNIEMI OSAYLEISKAAVA

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Selostus koskee 9.9.2013 päivättyä kaavakarttaa

1.2 Kaava-alueen sijainti

Alue sijaitsee Hämeenkyrön keskustaajaman eteläpuolella. Suunnittelun kohteena on Kirkkojärven länsipuolella oleva ranta-alue Nokian rajaan asti sekä Heinijärven, Herttualan ja Jumesniemen rakennetut kyläkokonaisuudet. Kaava-alueen pinta-ala on vesialueineen n. 3600 hehtaaria ja maapinta-ala n. 2750 ha.

Kaava-alueen sijainti on esitetty liitteessä 1.

1.3 Kaavan tarkoitus

Osayleiskaavan laadinnan tarkoitus on ohjata rantarakentamista, osoittaa kyläalueiden maankäytön pääpiirteet sekä ohjata hajarakentamisen sijoittumista kyläalueiden ulkopuolella. Kaavan tavoitteena on lisäksi edesauttaa rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnon arvojen huomioon ottamista, turvata maanomistajien yhdenvertainen kohtelu rakentamista koskevissa päätöksissä sekä yksinkertaistaa, nopeuttaa ja yhdenmukaistaa suunnittelutarveratkaisujen ja rakennuslupien käsittelyä sekä vähentää ranta-asemakaavojen laatimistarvetta.

1.4 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet

Pvm	Osallistujat	Asia
13.4.2004	Hämeenkyrön kunta	Kaavatyön käynnistäminen
1.6.2004	Hämeenkyrön kunta	OAS:n laatiminen
9.8.2004	Hämeenkyrön kunta	Ohjelmointi ja tavoitteet
23.9.2004	Viranomaiset, kunta	Viranomaisneuvottelu
17.3.2005	Hämeenkyrön kunta	Kaavan vireilletulo
17.3.-4.4.2005	Osalliset, kunta	OAS nähtävillä
23.3.2005	Osalliset, kunta	Tavoitevaiheen yleisötilaisuus
15.6.2006	Viranomaiset, kunta	Työneuvottelu
18.5.2009	Hämeenkyrön kunta	OAS tarkistaminen ja kaava-alueen laajentaminen
18.1.2010	Hämeenkyrön kunta	Kaavaluonnoksen laatiminen
19.1.-15.2.2010	Osalliset, kunta	Luonnos nähtävillä
5-12/2010	konsultit, kunta	Selvitysten täydentäminen
9.5.2011	Hämeenkyrön kunta	Kaavaehdotuksen laatiminen
6.2.2012	Hämeenkyrön kunta	Ehdotuksen tarkistaminen

1.5 Tiivistelmä

Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena ja ohjausvaikutukseltaan sellaiseksi, että rakennusluvan voi osayleiskaavan ranta-alueella myöntää tavanomaisen asuin- tai lomarakennuksen rakentamiseen ilman asemakaavaa rakentamiseen varatuille alueille. Alueella noudatetaan kaavamääräysten lisäksi Hämeenkyrön rakennusjärjestystä.

Rakennusoikeus on ranta-alueella tutkittu emätila- ja kiinteistökohtaisesti. Mitoituksessa on käytetty muunnettua rantaviivaa ja osa-alueilla erilaista mitoitusta alueen ominaisuudet huomioon ottaen. Mitoituksena on käytetty 4–5 rantarakennuspaikkaa muunnettua ranta-viivakilometriä kohti. Ranta-alueella rakentaminen muille kuin kaavassa osoitetuille rakennuspaikoille ei ole mahdollista ilman poikkeuslupamenettelyä. Kaavasta on rajattu pois alueet, joilla on voimassa ranta-asemakaava.

Myös ranta-alueen ulkopuolella olevat alueet on tutkittu emätilakohtaisesti maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Laadittu tarkastelu osoittaa kunkin emätilan rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Kaavaehdotuksessa uusia asuinalueita on osoitettu ensisijaisesti kyläalueiden yhteyteen. Alueet ovat Sirkkalaa ja Jumesniemeä lukuun ottamatta vesihuollon kehittämisen kohdealueita. Kaavaehdotuksessa ei ole osoitettu yksittäisiä hajarakennuspaikkoja, mutta rakentaminen pyritään kohdentamaan nykyisten teiden varsinne nauhamaisena hajarakentamisena. Rakentaminen näillä tienvarsialueilla tapahtuu pääosin suunnittelutarveratkaisuin. Muulla osalla kaava-alueella rakentamispaineen on katsottu olevan vähäinen, joten suunnittelutarveratkaisuihin ei pääosin ole tarvetta.

Palvelukylinä säilyvät Heinijärvi ja Jumesniemi, joilla on toimivat koulut. Palvelujen säilymisen turvaamiseksi täydennysrakentamista pyritään keskittämään näiden sekä Vanajan, Herttualan ja Sirkkalan kyläalueiden yhteyteen. Alueen yritystoiminta on pyritty ottamaan huomioon aluevarauksia tehtäessä.

Alueen vanhimmat sekä maisemallisesti arvokkaat pellot sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennuskokonaisuudet on esitetty omilla merkinnöillään. Samoin luontoselvityksissä ja arkeologisessa inventoinnissa havaitut arvokohteet on omilla kohde- ja aluemerkinnoillään. Inventointeja on täydennetty ehdotusvaiheessa.

1.6 Kaavaselostuksen sisällysluettelo

HÄMEENKYRÖ	1
KIRKKOJÄRVI-HEINIJÄRVI- HERTTUALA – JUMESNIEMI	T
OSAYLEISKAAVA	T
T PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1 Tunnistetiedot	2
1.2 Kaava-alueen sijainti	2
1.3 Kaavan tarkoitus	2
1.4 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet	2
1.5 Tiivistelmä	3
1.6 Kaavaselostuksen sisällysluettelo	3
1.7 Luettelo selostuksen liitteistä	5
1.8 Luettelo kaavan liiteasiakirjoista	5
2 JOHDANTO	6
2.1 Osayleiskaavatyön tausta ja tarkoitus	6
2.2 Suunnitteluorganisaatio	6
3 LÄHTÖKOHDAT	7

3.1	Suunnittelutilanne	7
3.1.1	<i>Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet</i>	7
3.2.1	<i>Maakuntakaava</i>	9
3.2.2	<i>Yleiskaava</i>	9
3.2.3	<i>Asemakaava</i>	9
3.2.4	<i>Rakennusjärjestys</i>	9
3.2.5	<i>Rakennuskiellot</i>	9
3.3	Maanomistus	9
3.4	Väestö	10
3.5	Palvelut	10
3.6	Työpaikat ja elinkeinorakenne	10
3.7	Maisema sekä maa- ja kallioperä	10
3.8	Ilmasto	10
3.9	Kasvillisuus ja eläimistö (liite 4)	11
3.10.	Rakennettu kulttuuriympäristö (liite 4)	12
3.11	Arkeologia (liite 4)	15
3.12	Liikenne	16
3.13.	Julkinen liikenne	16
3.14.	Kevyen liikenteen yhteydet	16
3.15	Tekninen huolto	16
4	TAVOITTEET	19
4.1.	MRL yleistavoitteet	19
4.2	Kaavan tavoitteet (KH 9.8.2004)	20
4.2.1.	<i>Yleiskaavan juridinen muoto</i>	20
4.2.2.	<i>Suunnitteluprosessin tavoitteet</i>	20
4.2.3.	<i>Maankäytölliset tavoitteet</i>	20
4.3.	Mitoitusperiaatteet	22
5	OSAYLEISKAAVATYÖN VAIHEET	23
5.1	Vireilletulo	23
5.2	Työn eteneminen	23
6	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	24
6.1	Osalliset	24
6.2	Tiedottaminen	24
6.3	Kaavoitusprosessi ja osallistuminen	25
6.3.1	<i>Tavoitevaihe</i>	25
6.3.2	<i>Luonnosvaihe</i>	25
6.3.2	<i>Luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset</i>	25
6.4	Viranomaisyhteistyö	27
7	OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA PERUSTELUT	28
7.1	Kokonaisrakenne ja mitoitus	28
7.2.	Kaavakartan yleisperiaatteet	28
7.3	Palvelut	29
7.5	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	29
7.6	Alueiden käyttötarkoitus	29
7.7.	Yleismääräykset ja rakentamistapaohje	36
7.8	Kaavan vaikutukset	37
8	OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS	39
8.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	39
8.2	Toteuttaminen ja ajoitus	39
8.3	Toteutuksen seuranta	39

1.7 Luettelo selostuksen liitteistä

- Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Liite 2 Suunnittelun ohjelmointi
- Liite 3 Mitoitusperusteet ja rakentamisen edullisuusvyöhykkeet
- Liite 4 Arvokkaat rakennukset, luontokohteet, kiinteät muinaisjäännökset
- Liite 5 Ranta-alueen emätilatarkastelu ja -kartta
- Liite 6 Vastineraportti, luonnos- ja ehdotusvaiheen mielipiteet, lausunnot ja vastineet

1.8 Luettelo muista kaavan liiteasiakirjoista

- A Pöyry Finland Oy, Soile Turkulainen (2010). Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi osayleiskaava. Luontoselvitys.
- B Ympäristösuunnittelu Oy, Vesa Salonen (2006). Luontoselvitys osalla Hämeenkyrön Kirkkojärven ja Heinijärven rantoja.
- C Mikroliitti Oy, Hannu Poutiainen ym. (2010). Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi v. 2010.
- D Hämeenkyrön kunta, Juha Mäkelä (2011). Rakennusinventointi 2010. Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi osayleiskaava.

2 JOHDANTO

2.1 Osayleiskaavatyön tausta ja tarkoitus

Maankäyttö- ja rakennuslaki määrittelee yleiskaavan tarkoitukseksi ohjata yleispiirteisesti kuntien yhdyskuntarakennetta ja maankäyttöä sekä sovittaa yhteen eri toimintoja. Yleiskaavassa esitetään kohdealueen kehittämisen periaatteet. Tätä varten kaavassa osoitetaan tarpeelliset alueet eri tarkoituksiin ja annetaan niitä koskevat määräykset. Hyväksytty yleiskaava ohjaa yksityiskohtaista kaavoitusta ja muuta suunnittelua sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä kaava-alueella. Yleiskaavan hyväksymispäätöksen kunta tekee itsenäisesti kaavoitusta ohjaavia viranomaisia ja muita kaavan osallisia kuultuaan.

Kirkkojärven läntisen osayleiskaavan alue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Hämeenkyrön kulttuurimaisema-alueeseen. Yleiskaava-alueeseen kuuluvat mm. Hämeenkyrön Herttualan kylä, Sillanpään Töllinmäki, Myllykolu, Saavutus sekä Kyrönkankaan tie. Pirkanmaan maakuntakaavassa alue on pääosin merkitty arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi sekä maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Alueen kaavallinen valmius on heikko. Alueen maankäyttöä ohjaavat vain maakuntakaava ja rakennusjärjestys. Aluetta ei ole asemakaavoitettu kahta ranta-aluetta lukuun ottamatta. Alueella on kaksi koulua, mutta muilta osin se tukeutuu Hämeenkyrön keskustaajaman palveluihin. Alueella ei ole jätevesiviemäriä.

Kirkkojärven läntisen osayleiskaavan alueelle kohdistuu loma-asuntojen rakentamispainetta sekä toisaalta valtakunnallisesti arvokkaiden alueiden säilyttämistavoitteita. Näistä seuraa tarve laatia alueelle oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisella tähdätään alueelle kohdistuvien rakennuspaineiden ja arvokkaan kulttuurimaiseman yhteensovittamiseen. Kaavassa tutkitaan kyliä tukevan lisäasutuksen sijoittamismahdollisuuksia, rantarakentamista ja suojelualueiden varaamistarpeita. Uusi asuntorakentaminen tulee koostumaan pääosin erillispientaloista.

2.2 Suunnitteluorganisaatio

Kaavoitus tehdään joitakin perusselvityksiä lukuun ottamatta Hämeenkyrön kaavoituksen omana työnä. Osayleiskaavatyöhön ovat osallistuneet valmisteluvaiheessa kaavoitusinsinööri Jorma Anttila ja arkkitehti Mirja Ruikka sekä luonnos- ja ehdotusvaiheissa kaavoitusarkkitehti Jurkka Pöntys ja kaavasuunnittelija Juha Mäkelä.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Suunnittelutilanne

3.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtioneuvoston päätös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta tuli voimaan 1.3.2009. Keskeiset tarkistukset koskevat yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja alueidenkäytön energiaratkaisuja, ja tavoitteena on hillitä aikaisempaa vahvemmin ilmastonmuutosta. Pyrkimyksenä on mm. vähentää henkilöautoliikenteen tarvetta keskittämällä asu- mista palvelujen, työpaikkojen ja kevyen liikenteen reittien ja joukkoliikenneväylien varrelle.

MRL 24 §:n mukaan valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon alueiden käytön suunnittelussa siten, että edistetään niiden toteutumista. Valtakunnalliset alueidenkäyttö-tavoitteet on jaettu alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia periaatteellisia linjauksia. Sen sijaan erityistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia velvoitteita. Seuraavassa on poimittu aihepiireittäin eräitä nyt kaavoitettavana olevan alueen suunnittelussa huomioon otettavia tavoitteita (*erityistavoitteisiin sisältyvät on kursivoitu*):

Toimiva aluerakenne

Aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn vahvistamista tuetaan hyödyntämällä olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestäväää hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin. Aluerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena.

Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä. Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistamiseen. Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Edistetään asuin- ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Palvelut ja työpaikat pyritään sijoittamaan asuinalueiden läheisyyteen niin, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.

Edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät sijoittumismahdollisuudet elinkeinotoiminnoille olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Alueidenkäytön suunnittelussa tunnistetaan ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot ja niiden vaikutuksia ehkäistään. Alueidenkäytössä luodaan edellytykset ilmastomuutokseen sopeutumiselle.

Yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä. Uusia, huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja on suunnattava tukemaan maaseudun taajamia, kyläverkostoa ja infrastruktuuria.

Olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä edistetään ja luodaan edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys. Pilaantuneen maa-alueen puhdistamistarve on selvitettävä ennen kaavan toteutusta.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa. Energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöedellytyksiä tulee edistää.

Kulttuuri- ja luonnonperintö

Edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä. *Valtakunnalliset inventoinnit, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, YM 66/1992, Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museovirasto 16/1993 ja Valtakunnallisesti merkittävät esihistorialliset suojelualuekokonaisuudet, SM 3/1983, otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.*

Edistetään luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. *Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet, joita ei tule tarpeettomasti pirstoa.*

Edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla monikäytön edellytyksiä. Edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville.

Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto

Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen. Ke-

hitetään ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja. *Turvataan edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen kehittämiseksi.*

Turvataan energiahuollon sekä viestijärjestelmien valtakunnalliset tarpeet. *Voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä olemassa olevia johtokäytäviä. Teleliikenteen mastojen sijoittumisessa on erityistä huomiota kiinnitettävä maisemallisten arvojen säilymiseen.*

3.2.1 Maakuntakaava

Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa, jonka valtioneuvosto on vahvistanut 29.3.07, Jumesniemen kylä on merkitty palvelukyläkeskukseksi (at). Lähes koko kaava-alue on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (MAv). Sillanpään asuin- ja tuotantohistoriaan liittyvät Töllinmäki, Myllytupa ja Saavutus sekä Herttualan kylä ovat valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä (akv). Alueella on lisäksi useita kiinteitä muinaisjäännöksiä (SM). Pitkäniemen kallioiden arvokas geologinen muodostuma (kallioalue, ge2). Merkittävä osa alueen maatalousalueista on osoitettu maisemallisesti arvokkaiksi (MY). Alueen halki kulkeva Heinijärven–Jumesniementie (mt 2622) on esitetty yhdystienä (yt). Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa alemman tason suunnittelua. Alueiden käytön suunnittelussa on otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään sen toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista.

3.2.2 Yleiskaava

Suunnittelualue rajoittuu kahteen oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Keskusta 2010 –osayleiskaava on vahvistettu Pirkanmaan ympäristökeskuksessa 30.11.2001. Sasi-Mahnala-Laitilan osayleiskaava on vahvistettu 30.12.1992. Sasi-Mahnala-Laitila osayleiskaavan tarkistus on viireillä.

3.2.3 Asemakaava

Jumesniemelle on laadittu rantakaava, jonka Hämeenkyrön kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.8.1994. Harjulan ranta-asemakaava on hyväksytty 14.12.2009.

3.2.4 Rakennusjärjestys

Alueella noudatetaan Hämeenkyrön rakennusjärjestystä. Se on tullut voimaan 1.1.2002. Rakennusjärjestyksen uudistamistyö on käynnissä.

3.2.5 Rakennuskiellot

Aluetta ei aseteta yleiskaavoituksen ajaksi rakennuskieltoon.

3.3 Maanomistus

Alue on pääosin yksityisten omistuksessa. Kunta omistaa koulutontit sekä Myllykolun torppa-alueen.

3.4 Väestö

Kaava-alueella asuu 553 asukasta (12.5.2009). Alueelle ei ole asetettu väestötavoitetta.

3.5 Palvelut

Alueen palveluita ovat Heinijärven ja Jumesniemen koulut. Hämeenkyrön kirkonkylään on matkaa Heinijärveltä n. 6 km ja Jumesniemeltä 15 km. Jumesniemeltä Sastamalan Häijään alueelle on matkaa n. 13 km.

3.6 Työpaikat ja elinkeinorakenne

Alueella on useita toimivia maatiloja. Maanviljelyksen ja karjatalouden ohella alueella on mm. säiliöperävaunuja valmistava Mattilan Säiliö Oy, koneistamo, puusepäntiike, sahatavarayritys, rakennusalan urakointiliikkeitä, taksipalveluja, pitopalvelua, maisemakahvila ja hevoshoitola. Useiden maatilojen yhteydessä on koneurakointia. Toiminta on muutamia suuria maatiloja sekä Mattilan Säiliö Oy:tä lukuun ottamatta pääosin melko pienimuotoista.

3.7 Maisema sekä maa- ja kallioperä

Suunnittelualueen suurmaisemaa hallitsee Kirkkojärven vesistö, laajat kumpuilevat viljelyalueet sekä metsäiset selänteet. Maisema on hyvin vaihtelevaa ja korkokovaltaan epätasaista. Kallioperä koostuu pääosin liuskeista, jotka pehmeinä kivilajeina muodostavat maiseman kumpuilevan ja pienipiirteisen perustan. Kovemmat granodioriittialueet näkyvät jylhempinä mäenharjanteina etenkin vesistön itäpuolisessa taustamaisemassa. Heinijärvi on muodostunut kallioperän murroslaaksoon. Pitkäniemen kalliot Jumesniemellä samoin kuin Vuorenmaan–Mustikkakaan kalliialue ovat arvokkaita geologisia muodostumia.

Maaperä alueella on pääasiassa savea ja silttiä. Maaston painanteisiin on muodostunut eloperäisiä turve- ja liejukerrostumia. Laajemmat mäki-alueet ovat moreenia. Mäkien lievealueilla on hiekkaisia alueita. Kalliopaljastumia on niukasti. Kuivatun Vähäjärven pohjamaa on liejua. Myös osittain kuivatun Telijärven rantamat ovat liejua.

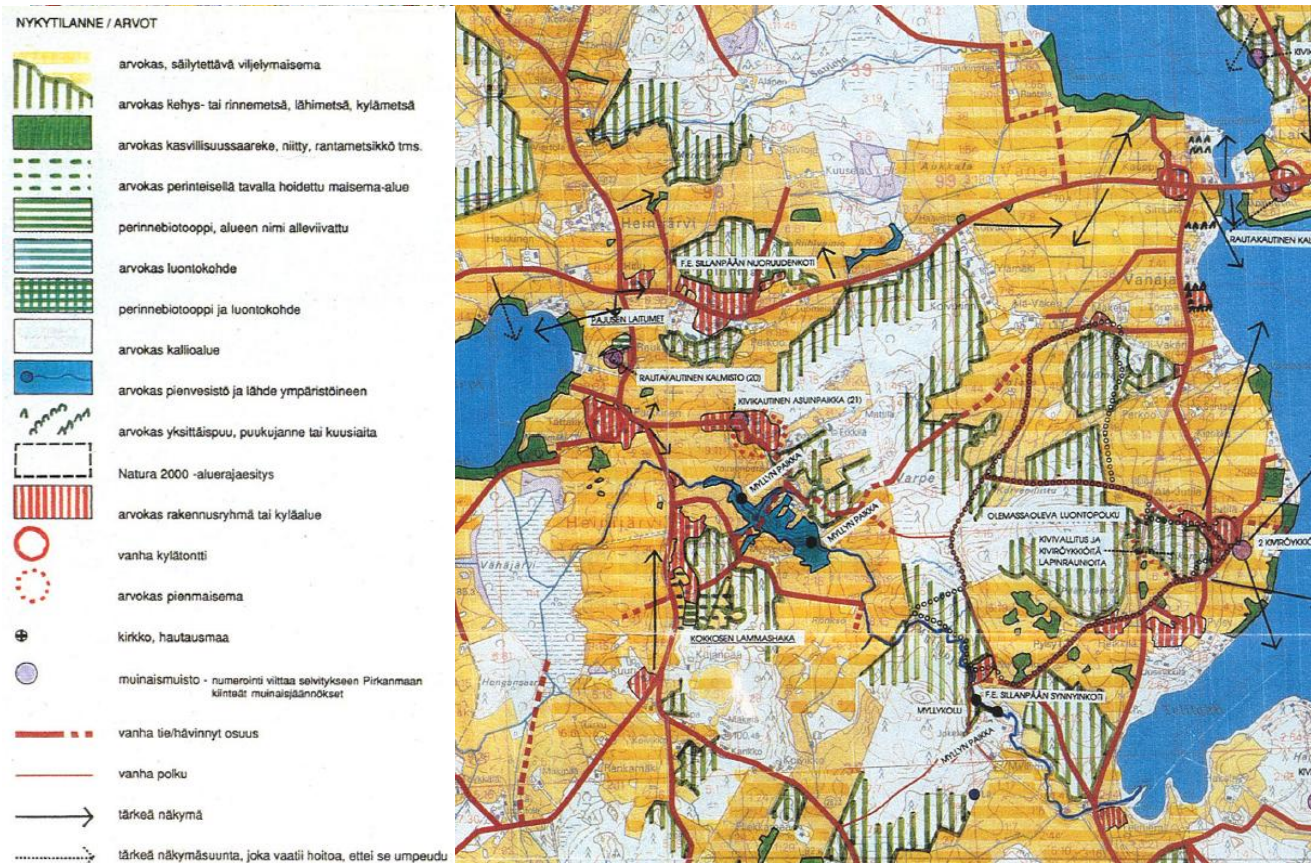
Kirkkojärven pinta on n. 60,6 m meren pinnan yläpuolella. Heinijärven pinnan korkeus on 83,8 m. Korkeimmat kohdat suunnittelualueella ovat Jumesniemen Hietaantörmällä 130 metrissä sekä Herttualan kylämäellä ja Takunvuorella yli 125 metrissä. Paikallisesti merkittäviä mäkiä ovat mm. Pöllömäki, Sikomäki, Päärynämäki ja Harjulanvuori.

Alueelle on laadittu maisemaselvitys sekä hoitosuunnitelma 1995-97 sekä kyläkohtaisia hoitosuunnitelmia¹. Näiden yhteydessä on kartoitettu maisemahistoriaa sekä maiseman arvot, tärkeät näkymät ja ongelma-kohteet.

3.8 Ilmasto

Alueen ilmastossa ei ole erityispiirteitä.

¹ Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelma (1997). Arkkitehtitoimisto LPV Oy ja MA-arkkitehdit. Heinijärvi-Herttualan, Laitila-Vanaja-Kierikkalan sekä Sirkkala-Jumesniemen maisemanhoitosuunnitelmat (1998). Marja Mikkoja ja Aila Tarvainen.

Ote Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelmasta.

3.9 Kasvillisuus ja eläimistö (liite 4)

Kasvillisuus Hämeenkyrössä on rehevää ja paikoin lehtomaista. Alueelle on tehty luontoselvitys kaavaehdotusta varten². Selvitys kohdistettiin kaava-alueen osiin, joihin oli mahdollisesti tulossa rakentamista tai muita maankäytön muutoksia tai joissa karttatarkastelun ja lähtötietojen perusteella oli erityisiä luontoarvoja. Luonnonarvoiltaan merkittävät alueiden luettelo on tarkistettu uuden inventoinnin perusteella. Aiemmistä selvityksistä on mukaan jätetty ne kohteet, joihin tarkistusinventointia ei ollut tarpeen kohdistaa. Numerot viittaavat kaavakartalla olevaan erilliseen karttaan sekä inventointiraporttiin.

1. Herttualan koillisosan metsä. Lehtoa, liito-oravan elinympäristö.
2. Vähäjärvi. Kuivatettu järvi, kosteikko.
3. Raukolan laitumet. Perinnebiotooppi.
4. Ruusin metsikkö. Rehevä lehto.
5. Myllyojan yläosa ja lammaslaitumet. Puro.
6. Kokkosen laitumet. Perinnebiotooppi.
7. Töllinmäen noro. Puro.
8. Riihivainion puro. Puro.
9. Koivuniemen lähteet ja metsät. Kaksi lähettä, lehtoa.
10. Moision haavikko. Mahdollinen liito-oravan elinympäristö (aikaisempi havainto).
11. Santalan niitty. Niittyalue.
12. Sikomäki. Monipuolinen kasvillisuus, kulttuurihistoria, maisema.

² Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttualan-Jumesniemi osayleiskaava, luontoselvitys. Pöryr Finland Oy, 2010.

13. Päärynämäki. Lehtoa, liito-oravan elinympäristö.
 14. Myllyojan keskiosa. Puro.
 15. Pylsyn ranta. Rantalehto.
 16. Tellilahti. Linnuston pesimäalue, luhtaa.
 17. Tellilahden liito-oravaesiintymä. Mahdollinen liito-oravan elinympäristö (aikaisempi havainto).
 18. Harjulanvuori. Jyrkänne ja alusmetsä, kolohaapoja.
 19. Telijärvi. Osin kuivattu järvi, rantaluhtaa, linnuston pesimäalue.
 20. Purimonsalmen ranta. Jyrkänne.
 21. Tilonniitty. Hakamaa- ja niittyalue.
 22. Lehtiniemenlahden rantaniitty ja puro. Niitty, puro.
 23. Röhmönranta. Rehevä lehto, rantaluhta.
 24. Pitkäniemen kalliot on valtakunnallisesti arvokas kallioniemi, joka muodostaa jonomaisen kalliojyrkänmuodostuman. Niemen kärjessä on muinaishauta, ns. lapinraunio.
 25. Suntinvuori. Kalliojyrkänne.
 26. Pohjanlahden luhtaranta. Metsärantainen rantaluhta.
 27. Ristaniemen ranta. Hoikkaaröllin kasvupaikka.
 28. Pukkiniemi. Valtakunnallisesti arvokas kallioalue, kalliota ja reheviä lehtolaikkuja.
 29. Mahnalanselän saaret. Saaria ei ole inventoitu vaan niiden arvotus perustuu yleiseen tietoon, että niillä on huomattavaa merkitystä vesistömaisemalle sekä luonnonarvoille.
- Alueella on tehty aiemmin, heinäkuussa 2006, luontoselvitys, joka kohdistui Kirkkojärvellä ja Heinijärvellä ranta-alueille³.
30. Naarlahti, Laitila. Luhtainen ranta, jonka kasvillisuus on myös etäämpänä rannasta rehevää. Länsirannalla laho- ja kolopuita.
 31. Heinijärven rannat. Rantakaistale peltujen vuoksi kapea, osin kuitenkin kasvillisuudeltaan arvokas.
 32. Vastajärvenojan purolehto. Valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan kuuluva lehtoalue, jossa puro virtaa jyrkkärinteisessä uomassa. Alue on metsälaidunosiltaan perinnemaisemaa. Lehtokohde on myös paikallisesti merkittävä lintualue.
- Hertta-tietokannan mukaan alueella on Pirkanmaan perinnemaisemiin kuuluva kohde:
33. Munkin laitumet, joista yksi lohko sijaitsee kaava-alueella.

3.10. Rakennettu kulttuuriympäristö (liite 4)

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita alueella ovat Herttualan kylä ja Heinijärven kulttuurimaisema. Yksittäisistä tiloista mainitaan Kirmo, Mikkola, Tättälä, Hämylä sekä F.E. Sillanpään liittyvät Töllinmäki ja Myllykolu. Herttualan kylässä on edustava mäkitupa-asutus⁴. Valtakunnallisesti merkittävä on lisäksi Kyrönkankaan historiallinen tie. Sillanpään kodeista Töllinmäki on suojeltu rakennus-suojelulaila.

Maakunnallisesti merkittäviä kohteita kaava-alueella ovat Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet –julkaisun (1990)⁵ mukaan

³ Luontoselvitys osalla Hämeenkyrön Kirkkojärven ja Heinijärven rantoja kesällä 2006. Ympäristösuunnittelu Oy / Vesa Salonen.

⁴ Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Museovirasto 2009.

⁵ Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet (1990). Tampereen seutukaavaliiton julkaisu B 174.

- Hämeenkankaan tie. Ilmeisesti keskiajalle ajoittuva tie tunnetaan myös mm. Kyröskankaantienä. Kaava-alueella tiestä on Herttualantie sekä pätkä Trossitietä.
 - Heinijärven kulttuurimaisema. Yksittäisistä kohteista mainitaan Töllinmäki, Hillu, Raukola, Tättälä ja Hämylä. Asutusta jo rautakaudelta.
 - Töllinmäki, Sillanpään lapsuuskoti.
 - Herttualan kylä. Keskiaikainen kylä, jossa on talonpoikaistilojen lisäksi useita pieniä käsityöläis- ja itsellisasumuksia. Yksittäisistä kohteista mainitaan Kirmon ja Mikkolan talonpoikaistilat ja asesevän paja.
 - Myllykolu, Sillanpään synnyinkoti Myllyojan varrella.
 - Heikkilä, Kierikkala. Talonpoikaisrakennus.
 - Saavutus, Sillanpään 1921 rakennuttama huvila (Bertel Strömmel).
 - Kauppi, Vanaja. Kantatila.
 - Jumesniemen kulttuurimaisema. Asutusta jo rautakaudella. Yksittäisiä kohteita mm. Lehtiniemi ja Kärjen koulu.
 - Kärjen eli Sasslinin koulu ja rukoushuone. Vuonna 1847 perustettu yksityiskoulu, johon liittyi pieni rukoushuone ja hautausmaa.
- Maakuntakaavaan em. kohteista on merkitty valtakunnallisesti arvokkaina kulttuuriympäristöinä Sillanpään asuin- ja tuotantohistoriaan liittyvät Töllinmäki, Myllykolu ja Saavutus sekä Herttualan kylä.

Hämeenkyrön kansallismaisemahankkeen (1997-98) yhteydessä kartoitettiin alueen rakennetun ympäristön kokonaisuus sekä yksittäiset arvo-kohteet⁶. Arvottamisperusteina olivat kulttuurihistorialliset, rakennustaiteelliset ja maisemalliset arvot.

Kaavaehdotusta varten on tehty rakennuspaikkakohtainen rakennusinventointi⁷. Kohteiden valinnassa etusijalla olivat aiemmissä selvityksissä sekä julkaisuissa arvokkaiksi todetut rakennukset ja rakennetut ympäristöt, kylien kantatalot sekä vanhimmat lohkotilat. Alueen arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet (numerointi viittaa inventointiraporttiin). Suluissa olevat kohteet eivät yksittäisinä kohteina edellytä erityistä huomioimista yleiskaavassa.

Heinijärven kylä:

1. Parkkinen
2. Tättälä
3. Kokkonen
4. Yli-Raukola
5. Hämylä
6. Kuuri
7. Hillu
8. Vanharuusi ja Vihola
9. Töllinmäki / Sillanpää
10. Koulumaa / Heinijärven koulu
11. (Rauhamäki)
12. Marjamäki
13. Kukkalahti

Herttualan kylä:

14. Kirmo
15. Mikkola
16. Alakeskinen

⁶ Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelma. Hankeraportti 1: Rakennetun ympäristön hoito. Arkkitehtitoimisto LPV Oy

⁷ Rakennusinventointi 2010. Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi osayleiskaava. Hämeenkyrön kunta.

17. Uusitalo
18. Riihimäki
19. Herttualan kyläalue
 - Seppä / Ahlforsin asepaaja, yksittäisenä kohteena säilytettävä

Jumehniemen kylä:

20. Jaskara
21. Kärjen karmi
22. (Einola), ei kaava-alueella
23. Kujanpää
24. (Ristaniemi)
25. (Lahti)
26. (Niemi), ei kaava-alueella
27. (Anttila)
28. Kurkeenkallio
29. Kolumaa / Jumesniemen kirkkokoulu
30. Jumesniemen kyläalue
 - Manner, yksittäisenä kohteena säilytettävä

Mahnalan kylä:

31. (Tala)
32. Lehtiniemi
33. Kotimaja

Kierikkalan kylä:

34. Pylsy, Rantala ja Välirinne
35. Huuppo
36. Jutila
37. Ollila
38. Heikkilä
39. Manninen / Myllykolu

Kierikkalan kylä:

40. Sirkka
41. Rasa
42. (Hietikko)
43. Mäkipää
44. (Koivula)
45. Lehtola

Vanajan kylä:

46. Kauppi
47. Simuna
48. Alavakeri
49. Ylivakeri
50. Mattila
51. Mäkelä
52. Saavutus
53. Kuusisto / Villa Viehätys
54. Kirsilä
55. Teliniemi

3.11 Arkeologia (liite 4)

Osayleiskaavan alkuperäisen rajauksen alueella on tehty arkeologinen inventointi⁸ syksyllä 2005, Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristön tutkijan FM Vadim Adelin johdolla. Inventoinnissa tarkastettiin 25 arkeologista kohdetta, joista 15 tulkittiin muinaismuistolain tarkoittamiksi kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Inventoinnissa todettiin seitsemän uutta kohdetta. Kohteet ovat kivikauden asuinpaikkoja, kalmistoja, hautakumpuja ja rautakauden hautakumpu- ja röykkiöitä sekä historiallisen ajan asuinpaikkoja. Alueelta löytyi myös luokittelemattomia kohteita ainakin 2 kappaletta, uittoyhdistyksen aikainen kiinnitysrenkas rantakalliossa sekä Pöllömäen historiallisen ajan kiviröykkiö.

Arkeologinen inventointi täydennettiin keväällä 2010 kattamaan koko kaava-alue, myös historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäänösten osalta. Inventoinnin⁹ teki Mikroliitti Oy, arkeologi Timo Jussilan johdolla.

Muinaisjäänöskohteiden numerointi perustuu inventointiin (roomalaisin numeroin rauhoitusluokka, III-luokan kohteet eivät ole SM-alueita):

18. Ala-Keskinen (kivikauden asuinpaikka) II
 19. Pahamäki (esihistoriallisen ajan röykkiötä) II
 20. Yli-Raukola (rautakauden röykkiö) II
 21. Ruusi (kivikauden asuinpaikka) II
 22. Harjulanvuori (varhaismetallikautinen röykkiö) II
 25. Huuppo (rautakauden röykkiötä) II
 28. Lehtiniemi (rautakauden kalmisto) II
 43. Iso-Tahkosaari (Varhaismetallikautinen röykkiö) II
 61. Tättälä (rautakauden kalmisto) II
 62. Heinijärven koulu (kivikauden asuinpaikka) II
 63. Tilonvainio (rautakauden asuinpaikka) II
 64. Purimonsalmi (rautakauden hautakumpu) II
 65. Lehtiniemenlahti (rautakauden röykkiö) II
 70. Heinijärven kylätontti 1 (historiallinen kylätontti) II
 71. Heinijärven kylätontti 2 (historiallinen kylätontti) III
 72. Herttualan kylätontti (historiallinen kylätontti) II
 73. Jumesniemen kylätontti 1 (historiallinen kylätontti) III
 74. Jumesniemi 2 (historiallinen kylätontti) III
 75. Jumesniemi 3 (historiallinen kylätontti) II
 76. Jumesniemi Tala (historiallinen kylätontti) II
 77. Kierikkalan kylätontti (historiallinen kylätontti) II
 78. Sirkkalan kylätontti (historiallinen kylätontti) III
 79. Vanajan kylätontti (historiallinen kylätontti) II
 80. Heinijärvi Myllypuro (historiallinen myllypaikka) III
 81. Kierikkala Sikomäki (historiallinen kiviaita) II
 82. Päärynämäki (historiallinen maarakenne) II
 83. Sirkkala Myllyniemi (historiallinen myllypaikka) II
 84. Sillanpäänahde (ajoittamaton röykkiö) II
- Lisäksi AP-1/s merkityllä ns. Pöllömäen röykkiöllä on säilytettäviä elinkeinohistoriallisia jäännöksiä (kivirakenteita).

⁸ Kirkkojärven-Heinijärven-Herttualan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2005. Vadim Adel, Pirkanmaan maakuntamuseo, Kulttuuriympäristöyksikkö.

⁹ Kirkkojärvi-Heinijärvi-Herttuala-Jumesniemi osayleiskaava-alueen muinaisjäänösinventointi v. 2010. Mikroliitti Oy.

3.12 Liikenne

Suunnittelualueen yleiset tiet ovat Trossitie (yhdystie 2621) ja Harjakankaantie-Jumesniementie (yt 2622) sekä alemman hoitoluokan Herttualantie (yt 13121), Heinijärventie (yt 13123) sekä Sillanpääntie (yt 13131). Muut tiet ovat yksityisteitä, joista osa on kunnan hoidossa. Teiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät¹⁰ ovat (KVL): Trossitie Häijääntieltä (mt 249) ”Hillun ristille” asti KVL 270 ajon./vrk ja tästä Laitilan salmelle KVL 310 ajon./vrk, Harjakankaantie-Jumesniementie KVL 210 ajon./vrk, Herttualantien KVL 120 ajon./vrk, Heinijärventie vilkkaimpana KVL 410 ajon./vrk sekä Sillanpääntie KVL 190 ajon./vrk. Teiden välityskyky voidaan ajoneuvomääriin nähden arvioida tyydyttäväksi. Raskaalle liikenteelle kuljetussäiliöitä valmistavan ja huoltavan Mattilan Säiliö Oy:n toimipiste sijaitsee Trossitien ja Heinijärventien risteyksessä. Tämä merkitsee tavanomaista suurempaa raskaan liikenteen määrää mm. Herttualan kylän läpi.

3.13. Julkinen liikenne

Alueella kiertää kirjastoauto. Koululaiskuljetukset hoidetaan linja-autolla ja taksikyydein. Koulupäivinä linja-autovuoro ajaa reittiä Maisematie–Sillanpääntie–Harjakankaantie–Heinijärventie. Tämän lisäksi palveluliikenne ajaa yhtenä päivä viikossa invataksilla reittiä Jumesniemi–Kierikkala–Heinijärvi–Haukijärvi. Vuoro palvelee lähinnä eläkeläisiä.

3.14. Kevyen liikenteen yhteydet

Alueella ei ole kevyen liikenteen väyliä lukuun ottamatta Jumesniemen koulun kohdalla olevaa lyhyttä väylää. Koulujen ympäristössä sekä Herttualan kyläalueilla on kuitenkin 40 km/h aluerajoitus, joka laskee nopeuksia. Koulujen ympäristössä on lähestymissuunnissa lapsista varoittavat liikennemerkit. Lähestymisnopeudet aluerajoitusalueelle ovat 50 km/h. Ennen koulun liittymää on sekä Heinijärvellä että Jumesniemessä nopeutta hidastavat korokkeet ajoväylällä.

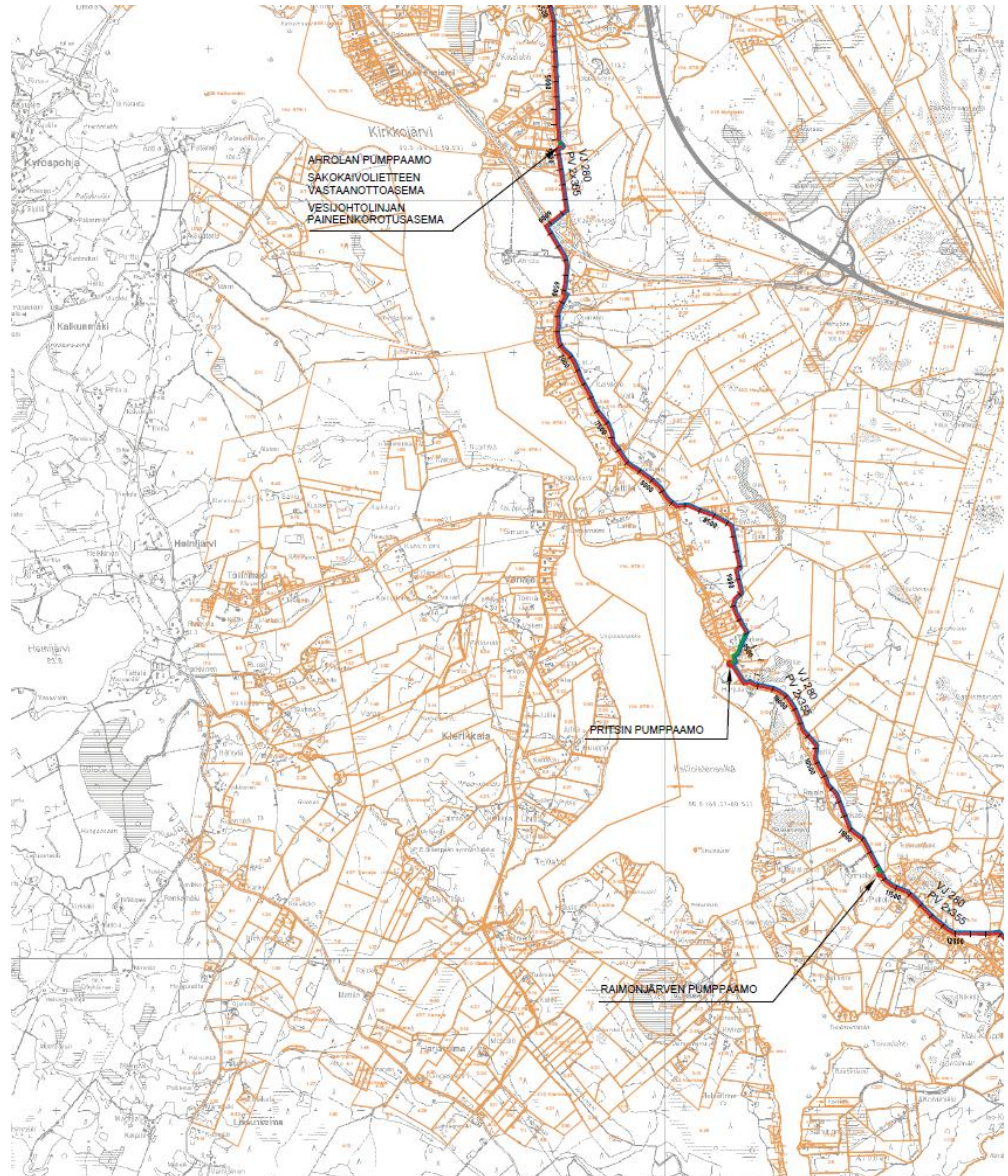
Kaavaehdotusta laadittaessa tehtiin sähköpostikysely kevyen liikenteen väylien tarpeesta kunnan kaavoituksesta, rakennusvalvonnasta, teiden ylläpidosta ja sivistyksestä vastaaville viranhaltijoille. Tarvetta havaittiin olevan erityisesti Trossitiellä Laitilansalmen ja Herttualan kylän välillä. Lisäksi kevyen liikenteen yhteyksien parantamista nähtiin tarpeen arvioida kaavassa Jumesniemen ja ns. Hillunristin (Harjakankaantien ja Trossitien risteyksen) välisellä osuudella. Harjakankaantie-Jumesniementiellä on voimassa yleisnopeusrajoitus 80 km/h, mikä on ristiriidassa tien turvallisuuden lisäämistavoitteiden kanssa.

3.15 Tekninen huolto

Pääteiden varret ovat Hämeenkyrön kunnan vesilaitoksen toiminta-alueetta. Laitilansalmen alueella toimii Simunan vesiyhtymä. Heinijärven eteläpuolella toimii Kahilakorven vesiyhtymä. Näillä alueilla kiinteistöt on liitettävissä tai liitetty vesijohtoon (liitteen 3 kartta). Koko suunnittelualue on vailla jätevesiviemäriä. Heinijärven koululla ja Jumesniemellä on aluejätepisteet.

¹⁰ Liikennemääräkarta 2007. Tiehallinto, Hämeen tiepiiri.

Hämeenkyrön kunta ja Nokian kaupunki ovat teettäneet toteutussuunnitelman siirtoviemäristä Hämeenkyrön jätevedenpuhdistamolta Maisematien ja Siurontien kautta Nokia Kullaanvuoren puhdistamolle (SFCG Oy 2011). Siirtoviemäriin linjaus mahdollistaa Kirkkojärven länsipuolen liittämisen keskeisiltä osiltaan jätevesiviemäriin. Siirtoviemäriin rakentamista on haettu valtion vesihuoltotyöksi. Vaihtoehtona on oman jätevedenpuhdistamon uusiminen.

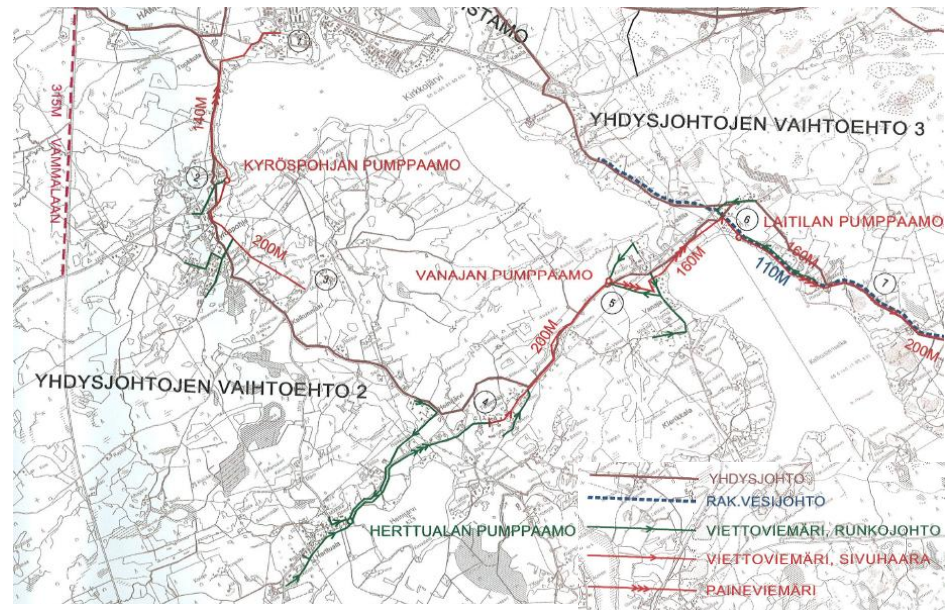
Ote siirtoviemäriin toteutussuunnitelmasta.

Siirtoviemäriin tukeutuvien alueiden osalta on aiemmin tehty vesihuollon yleissuunnitelma¹¹, jossa on tarkasteltu mm. Herttualan ja Vanajan alueiden viemäriinjakua ja pumppaamoiden paikkoja. Hämeenkyrön kunta on lisäksi vesihuoltosuunnitelmaa¹² päivittäessään kartoittanut jätevesihuollon kehittämisalueet ajalle 2015-2025. Sen mukaan siirtoviemäriin toteuduttua Kyröspohjan, Herttualan, Heinijärven ja Vanajan alueiden vesihuolto voisi toteutua vuosina 2015-20. Vanajan alue käsittää

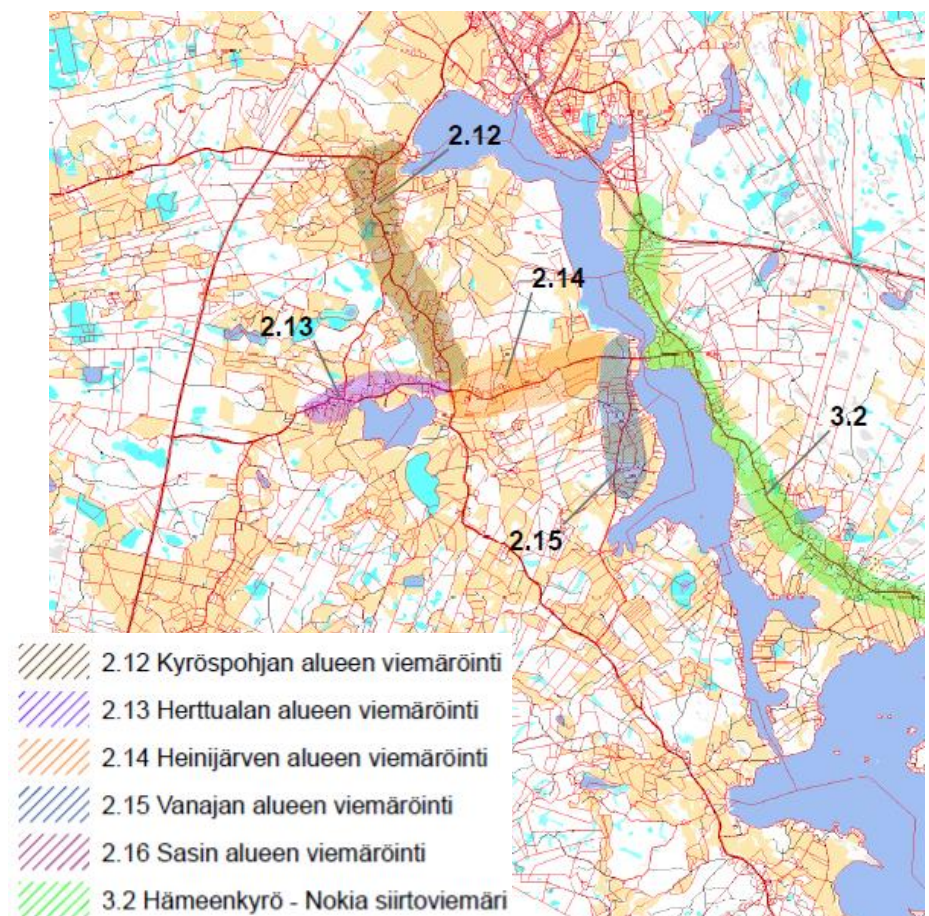
¹¹ Kyröspohja, Heinijärvi, Mahnala ym alueiden vesihuollon yleissuunnitelma. Suunnittelukeskus Oy 2007.

¹² Hämeenkyrön kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys 2010. Hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.2.2011.

myös Kierikkalan keskeiset alueet. Vesihuollon kehittämistoimenpiteitä ei ole osoitettu Sirkkalan ja Jumesniemen alueille, joten näiden alueiden mahdollinen viemäröinti tapahtuu osuuskuntapohjalta.

Ote Kyröspohjan, Heinijärven, Mahnalan ym alueiden yleissuunnitelmasta 2007.

Ote vesihuollon kehittämissuunnitelmasta.

4 TAVOITTEET

Yleiskaavaa koskevat perustavoitteet määritellään maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa. Yleistavoitteet alueen suunnitteluun on hyväksytty kunnanhallituksessa 9.8.2004 (Suunnittelun ohjelmointi). Mitoitusta varten on laadittu suunnittelualueella noudatettavat periaatteet kaavanlaadinnan yhteydessä.

4.1. MRL yleistavoitteet

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- 2a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä;
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL 39 §:ssä yleiskaavalle on asetettu sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Em. seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavoituksessa tulee ottaa huomioon maakuntakaava. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

4.2 Kaavan tavoitteet (KH 9.8.2004)

4.2.1. Yleiskaavan juridinen muoto

Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

4.2.2. Suunnitteluprosessin tavoitteet

- Varata edulliset ja riittävät alueet asutukselle, loma-asutukselle, elinkeinoille ja työpaikoille, matkailuun, maa- ja metsätalouteen, luonnonsuojeluun, virkistykseen sekä sovittaa em. toiminnat toisiinsa.
- Antaa selkeä pohja kyläasutuksen ja lomarakentamisen lupakäytännölle ja rantakaavoitukselle.
- Turvata maanomistajien kohtuulliset edut.

4.2.3. Maankäytölliset tavoitteet

Yleiset tavoitteet

- Suunnittelualueen säilyminen valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena pyritään turvaamaan kaavallisin keinoin.
- Alueen säilyminen elinvoimaisena pyritään turvaamaan varaamalla riittävät alueet eri toimintoja varten ja ottaen erityisesti huomioon maatalouden harjoittamisen suotuisat edellytykset.

Rakenteelliset tavoitteet

- Uudet asumiselle tarkoitetut alueet tulee pääosin sijoittaa nykyisten asutuskeskittymien läheisyyteen.
- Asutusrakenteen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota myös asutuksen suhteeseen joukkoliikenteen reitteihin sekä turvallisiin kevyen liikenteen yhteyksiin.

Väestö ja työpaikat

- Maankäytöllisin keinoin tulisi luoda edellytyksiä asukasmäärän säilymiselle ja kasvattamiselle.
- Alkutuotannossa työpaikat tulevat ennusteiden mukaan vähenemään. Yleiskaavan keinoja ovat aluevarausten osoittaminen sekä yleisellä tasolla alueen vetovoimaisuuden lisääminen. Myös maatalouden liittämiselinkeinojen edellytykset tulee ottaa huomioon.

Asuminen

- Osoitetaan riittävästi rakentamiseen tarkoitettuja alueita valinnanmahdollisuuksien turvaamiseksi ja tonttien hintojen pitämiseksi edullisina. (Pyritään tarjoamaan mahdollisuus erilaisten asumismuotojen toteuttamiseen.) *Tavoite on laitettu sulkuihin, koska erillispientaloista poikkeavan asuinrakentamisen muodostuminen alueelle on hyvin epätodennäköistä, kaavanlaatijan lisäys.*
- Uusi rakentaminen tulisi sijoittaa alueelle perinteistä tapaa noudattaen. Uusia rakennuspaikkoja tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoittaa nykyisten rakennusryhmien läheisyyteen.
- Uusien rakennuspaikkojen koko tulee tutkia suhteessa sijaintiin ja maisemaan.
- Uusia rakennuspaikkoja osoitettaessa on otettava huomioon maatalouden harjoittamisen edellytykset, joita ei saa liikaa rajoittaa.

Elinkeinotoiminnot ja palvelut

- Kaavallisin keinoin tulee turvata maaseutuelinkeinojen harjoittamismahdollisuudet. Maatalouden uudisrakentamismahdollisuudet on otettava huomioon. Osana maatalouselinkeinoa on hyväksyttävä maatalouden hajut ja melut, mikä tulee ottaa huomioon muita maankäyttömuotoja suunniteltaessa.
- Maatalouden rakennekehityksen turvaamiseksi hyvää maatalousmaata on suojeltava muilta maankäyttömuodoilta.

Virkistysalueet ja -reitit

- Vesistön rannoilta tulisi osoittaa asukkaiden ja lomalaisten käyttöön tarkoitettuja uimarantoja, virkistys- ja venepaikkoja. Ne voisivat palvella myös melontareittiin liittyvinä pysähdyspaikkoina.
- Alueelle tulisi luoda vanhoja teitä käyttäen luontoon suuntautuvia ulkoilu- ja pyöräreittejä.

Loma-asunnot

- Pyritään varaamaan riittävästi alueita loma-asuntoja varten alueilta, joille rakentaminen ei häiritse luontoa ja maisemakuvaa.
- Uutta lomarakentamista ei tulisi sijoittaa enää avoimille rannoille. Loma-asunnot tulisi sijoittaa siten, että ne tukisivat nykyistä maisemarakennetta. Rantarakentamisen mitoituksessa noudatetaan seudullisia ohjeita, mihin vaikuttavat mm. vesistön muoto, vesipinta-ala, mitoitusrantaviivan määrä, rantojen luokitus.
- Lomarakennuspaikkoja määriteltäessä on huomioitava maanomistajien tasapuolinen kohtelu sekä oleviin asuntoihin tai talouskeskuksiin liittyvien rantasaunojen rakentamismahdollisuus.

Maisemakuva

- Osayleiskaavassa tulee tutkia ja määritellä alueet, jotka säilytetään avoimina ja rakentamattomina. Peltojen säilyminen viljelykäytössä on tärkeää.
- Arvokkaiden kallioalueiden rajaukset tulee tutkia ja jättää arvokkaat kallioalueet maa-ainesten oton ulkopuolelle.
- Yhteisesti hyväksytyjä maiseman kannalta tärkeitä tekijöitä ja tavoitteita ovat:
 - avoin viljelymaisema
 - kunnostettu vesistö
 - hoidetut tilakeskukset
 - asumisen ja ympäristön vuorovaikutus
 - alueen historialliset arvot.

Erityispiirteet ja suojelukohteet

- Alueen erityispiirteet ja suojelukohteet tulee huomioida suunnittelussa.
- Kylien omaleimaisuus pyritään säilyttämään uudis- ja korjausrakentamista koskevilla määräyksillä tai ohjeilla, jotka perustuvat rakennusinventoinnin avulla saatuihin tietoihin.
- Rakennusinventoinnin perusteella määritellään kyläkuvallisesti ja historiallisesti tärkeät rakennukset, joiden säilyminen pyritään turvaamaan kaavallisin keinoin.
- Luontoselvityksen perusteella määritellään suojeltavat luontokohteet, joiden säilyminen pyritään turvaamaan kaavallisin keinoin.

Yhdyskuntatekniikka

- Uusia rakentamiseen tarkoitettuja alueita suunniteltaessa tulee huomioida olemassa olevien ja uusien rakennuspaikkojen liittymismah-

dollisuus nykyiseen vesijohtoverkkoon ja mahdollinen viemäröinnin ja puhdistamojen tarve.

- (Kaavaan tulee saada selkeät jätevesien käsittelyohjeet, jotka perustuvat maaperään, pohjavesiin ja vesistöjen sijaintiin.) *Tavoite on laitettu sulkuihin, koska jätevesien käsittelytapaa ei ole tarpeen sitoa kaavalla. Jätevedet tulee käsitellä voimassa olevien asetusten mukaisella tavalla, kaavanlaatijan lisäys.*
- Teleliikennemastoja ei tulisi sijoittaa maisemallisesti tärkeille kohdille.

Ympäristön suojelu

- Kaavasuunnittelussa on tutkittava vesistön suojavyöhykkeet ja niiden maisemalliset vaikutukset.
- Uusia alueita suunniteltaessa on otettava huomioon mahdolliset vesistöön kohdistuvat haitat sekä melu- ym. ympäristöhaitat.
- Edustavaa alkuperäisluontoa ja perinnemaisemia pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon.

Yleisiä kestävän kehityksen periaatteita, joita suunnittelussa tulisi noudattaa

- Ei tulisi rakentaa alaville, kosteille tai kylmille alueille.
- Ei tulisi rakentaa suojattomille aukeille eikä pelloille.
- Ei tulisi rakentaa mäkien laille.
- Ei saisi aiheuttaa uhkaa luonnonsuojelualueille tai uhanalaisille lajeille.
- Tulisi hyödyntää etelärinteitä.
- Rakentaminen tulisi sijoittaa pienilmastollisesti edullisiin paikkoihin.
- Rakennusten purkamista tulisi välttää, korjausrakentamista tulisi suosia.
- Tulisi jättää joustovaraa tulevaisuuden tarpeisiin.
- Rakennuspaikan tulisi sijaita julkisen liikenteen kulkureitin läheisyydessä.
- Arvokkaat luonnonalueet tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle.

4.3. Mitoitusperiaatteet

Kaavan laatiminen suoraan rakentamista ohjaavaksi edellyttää, että suunnittelutarve tulee tutkituksi kaavaa laadittaessa ja että maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu riittävällä tavalla. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu rakennusoikeuden määrittelyssä varmistetaan emätilatarkastelulla. Emätilaksi katsotaan kiinteistö, joka on rekisteröity ennen rakennuslain voimaantuloa 1.7.1959. Rakennuspaikat, jotka on erotettu tai rakennettu emätilasta 1.7.1959 tai tämän jälkeen, katsotaan emätilan käyttämäksi rakennusoikeudeksi. Ranta-alueella emätilan rakennusoikeus määräytyy mitoitusvyöhykkeen sekä muunnetun rantaviihan piteuden perusteella.

Kaavan yleistavoitteena on kunnanhallituksen 9.8.2004 hyväksymän Suunnittelun ohjelmointi –raportin mukaisesti suunnittelualueen säilyminen valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Tätä edellyttää myös Pirkanmaan maakuntakaava. Tämä merkitsee alueen suunnittelua maaseutumaisena asumisen ja maaseutuelinkeinojen alueena, jolla on korostuneet maisemanhoidon ja rakennusperinnön säilyttämisen tavoitteet. Asumista pyritään tämän vuoksi keskittämään kyläalueiden ja asumusryhmien yhteyteen, jolloin maisemallisesti arvokkaimmat pelto- ja metsäalueet voidaan varata edelleen maa- ja metsätalouden tarpeisiin. Yleiset tarpeet voivat edellyttää mm. teknisen huollon alueita tai

yleiseen virkistykseen varattavia alueita, joita kaavan laadinnassa ei myöskään voida sivuuttaa.

Kaava-alueella asuu tällä hetkellä 553 asukasta (12.5.2009). Vakituisesti asuva väestömäärä alueella voi nousta noin kolmanneksella, jotta yhdyskuntarakenteen kehittyminen ja väestönkasvu on hallittua. Tämä merkitsee asumisväljyyden kasvu ja rakennuskannan poistuma huomioon ottaen 60–80 uutta asuntoa. Tällöin kaava-alueen väestömäärä nousisi 700–800 asukkaaseen.

Alueelle on myönnetty vuosina 2000–2009 yhteensä 21 rakennuslupaa uudelle vakitukselle asuinrakennukselle, mikä merkitsee noin kahta asuinrakennuspaikkaa vuodessa. Kaavan tavoite on vastata 15–20 vuoden maankäytön kehitykseen. Tämä merkitsisi n. 30–40 uuden asunnon tarvetta tavoitevuoteen mennessä. Kaavoituksellinen väljyys huomioon ottaen myös tämä tarkastelu johtaa 60–80 uuteen asuntoon.

Mitoitusluku ei merkitse sitä, että alueelle ei olisi mahdollista toteuttaa tätä enemmän uusia rakennuspaikkoja.

Kaavan ehdotusvaiheessa on luovuttu ranta-alueen ulkopuolisen alueen mitoittamisesta emätilaperiaatteella. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu pyritään kuitenkin varmistamaan rakennuslupia ja suunnittelutarveratkaisuja harkittaessa.

Mitoitusperiaatteet kokonaisuudessaan ovat kaavaselostuksen liitteenä erillisessä raportissa.

Liite 3: Mitoitusperiaatteet
Yhdyskuntarakenteelliset edullisuusvyöhykkeet asutuksen ohjaamisessa.

Liite 5: Emätilatarkastelu ranta-alueella

5 OSAYLEISKAAVATYÖN VAIHEET

5.1 Vireilletulo

Kaavoitushankkeen vireilletulosta ilmoitettiin lehtikuulutuksella 17.3.2005. Samalla kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 17.3.-4.4.2005.

5.2 Työn eteneminen

Osayleiskaavatyö on tähän mennessä edennyt seuraavasti:

- Päätös kaavatyön käynnistämisestä (KH 13.4.2004)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatiminen 1.6.2004
- Kaavan ohjelmointi ja tavoitteet (KH 9.8.2004)
- Aloitustavaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66§) 23.9.2004
- Viranomaistyöneuvottelu 18.11.2004
- Kaavan vireilletulo 17.3.2005, OAS nähtävillä 17.3.-4.4.2005
- Tavoitevaiheen yleisötilaisuus 23.3.2005
- Viranomaistyöneuvottelu 15.6.2006
- OAS tarkistaminen ja kaava-alueen ulottaminen Jumesniemelle (KH 18.5.2009)

- Perusselvitysten laadintaa 2005-2009: emätila- ja mitoitus-, luonto-, kulttuurihistoria-, arkeologia-, rakennus- ja maisemaselvitykset.
- Osayleiskaavaluonnoksen 18.1.2010 laatiminen
- Kaavaluonnoksen nähtävilläolo 19.1.-15.2.2010
- Selvitysten täydentäminen luontokohteiden, arkeologian sekä rakennetun kulttuuriperinnön osalta 2010.
- Kaavaehdotuksen 9.5.2011 laatiminen. Kaavaehdotusta tarkistettiin 6.2.2012 mm. määräysten ja selvitysten osalta.
- Kaavaehdotuksen nähtävilläolo 8.3.-13.4.2012
- Vastineraportti 1.3.2013
- Kaavaehdotuksen tarkistaminen muistutusten ja lausuntojen mukaan 2012-2013.

6 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

6.1 Osalliset

Osallisia ovat MRL:n mukaan alueen maanomistajat sekä ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä lisäksi viranomaiset ja yhteisö, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisuusluetteloa täydennetään tarvittaessa kaavatyön aikana.

- Maanomistajat
 - kaava-alueen ja siihen rajoittuvat alueen maanomistajat
- ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.
- kuntalaiset
 - kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen asukkaat
 - kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen elinkeinonharjoittajat, maanviljelijät
- viranomaiset
 - kunnan hallintokunnat
 - Pirkanmaan liitto
 - Pirkanmaan ELY-keskus
 - Pirkanmaan maakuntamuseo
- yhteisöt
 - Hämeenkyrön seurakunta
 - kylätoimikunnat
 - tienhoitokunnat
 - kalastusosakaskunnat
 - luonnonsuojeluyhdistykset
 - yhdyskuntatekniikasta vastaavat laitokset.

6.2 Tiedottaminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (liite 1) on laadittu 1.6.2004 ja tarkistettu viimeksi osallisten sekä aikataulun osalta 9.5.2011. Nähtävillä oloista, yleisötilaisuuksista ja kaavoituksen eri vaiheista tiedotetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

6.3 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

6.3.1 Tavoitevaihe

Hämeenkyrön kunta kokosi alueen maanomistajien ja asukkaiden toiveita jo työn aloitusvaiheessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman pohjalta saatiin 15 kirjallista mielipidettä. Nämä koskivat lähinnä rakennuspaikkatoiveita ja ne on pyritty ottamaan huomioon kaavaluonnosta valmisteltaessa.

6.3.2 Luonnosvaihe

Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 18.1.2010 kaavaluonnoksen nähtävälle panosta osallisten kuulemiseksi. Kaavaluonnos oli nähtävillä 19.1.-15.2.2010. Kuulemisaikana järjestettiin yleisötilaisuus Heinijärven koululla 26.1.2010. Tilaisuudessa esiteltiin kaavaluonnosta ja perusselvitysaineistoa sekä vastattiin kuulijoiden kysymyksiin. Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot OAS:n mukaisesti. Kuulemisen yhteydessä saatiin 7 lausuntoa ja 47 kirjallista mielipidettä. Lausuntojen ja mielipiteiden lyhennelmät ja kaavoittajan vastineet niihin on kerätty kaavaselostuksen liitteenä olevaan vastineraporttiin.

Liite 6 Luonnosvaiheen mielipiteet ja vastineet

6.3.2 Luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset

Kaavaehdotusta laadittaessa on pyritty ottamaan huomioon viranomaisien lausunnoissa esiin tuodut asiat. Maanomistajien toiveita on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Merkittävin muutos kaavaehdotuksessa luonnokseen nähden on edistää voimakkaammin kylämäisen asutuksen muodostumista hajarakentamisen sijaan. Alueelle on kohdistettu vesihuollon kehittämissuunnitelmassa jätevesiviemäriin rakentamistavoitteita, mikä merkitsee uudisrakentamisen painopisteen siirtämistä uusille vesihuollon kehittämisalueille. Kyläalueiden vahvistaminen turvaa myös julkisten palvelujen säilymistä ja luo niiden monipuolistamiseen kehittämismahdollisuuksia. Kaavaehdotuksessa onkin luovuttu kokonaan yksittäisten hajarakennuspaikkojen (AO-1) merkinnästä aluevarauksina ranta-alueen ulkopuolella ja pientalovaltaisia alueita (AP-1) on vähennetty alueilla, jonne jätevesiviemäriä ei ole kaavailtu tai alueet eivät muodosta yhtenäistä, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää yhdyskuntarakentamista. Samalla Heinijärven ja Jumesniemen kyläalueita on laajennettu ja tuettu osoittamalla niiden yhteyteen uutta asuinrakentamista. Uusi hajarakentaminen pyritään keskittämään M-1 alueilla kaavamääräyksellä nykyisten teiden varsille, maisemallisesti kestäville metsäisille vyöhykkeille.

Muita muutoksia kaavaehdotuksessa ovat mm:

- Uudelle asuinrakennukselle saa myöntää osayleiskaavan perusteella luvan ranta-alueella myös maatilan talouskeskusten alueella (AM).
- Suunnittelutarvealueet määritetään rakennusjärjestyksen uusimisen yhteydessä.
- Maisemaluvan tarve on lisätty koskemaan maisemallisesti arvokkaita osa-alueita (ma-2), joiksi on katsottu muutamat maisemassa erottuva mäki-alueet.

- Kyläalueilla (AT-1) täydennys- ja korjausrakentamisessa rakennuksen enimmäiskerrosalasta on luovuttu. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on tutkittava myös kevyen liikenteen järjestelyt kyläalueella. Herttualan kyläalueen laajennusmahdollisuudet on arvioitu uudestaan luonnoksesta saatujen mielipiteiden, uusien selvitysten ja tarkentavan suunnittelun seurauksena. Vanajan AT-alue on muutettu AP-1 alueeksi ja sen rajausta on tarkistettu vastaavin perustein. Ranta-alueella olevat olemassa olevat ja uudet rakennuspaikat on osoitettu AO-1 ja RA-1 alueina, jolloin osayleiskaava ohjaa suoraan niiden rakentamista.
- AP-1 ja AO-1 alueilla rakennuspaikan minimipinta-alaksi on määritetty 4000 m² ilman jätevesiviemäriä. Keskitetyn jätevesihuollon toteuduttua rakennuspaikkakoko on vähintään 2000 m². AO-1 merkinnän määräys on säilytetty, koska indeksimerkintää saataan muilla kaava-alueilla käyttää myös ranta-alueen ulkopuolella. (Kaavoitus pyrkii lisäämään vakioindeksien käyttöä, jolloin eri kaava-alueilla sama merkintä tarkoittaa samaa asiaa.) Heinijärvelle Holmantien päähän on lisätty AP-1 aluetta, joka tukeutuu Heinijärven kyläalueeseen, kouluun ja Trossitien varteen kaavailtuun jätevesiviemäriin.
- Jumesniemen Puun vanha teollisuuskiinteistö (luonnoksessa TY) on muutettu osaksi kyläaluetta. Toiminta kiinteistöllä tulee sovittaa ympäröivään asutukseen.
- RM-merkinnät on korvattu käyttötarkoitusta paremmin vastaavilla merkinnöillä (museorakennusten alue YM-1, jolla on osoitettu Töllinmäki ja Myllykolu; Hakalan tilan RM-merkintä on muutettu AM:ksi).
- RA-1 alueiden määräykseen on lisätty pinta-alavaatimus 4000 m² (2000 m², jos jätevesiviemäri) muutettaessa lomarakennuksen käyttötarkoitusta vakituiseksi asunnoksi. Tämä vastaa AO-1 alueiden pinta-alavaatimusta.
- Rantasaunan rakennuspaikat on esitetty alueina, mikä korostaa niiden rantaviivaa varaavaa vaikutusta. Olemassa olevien rantarakennusten lupatilannetta on tarkistettu ja merkintöjä muutettu vastaamaan oikeaa lupatilannetta. Rantarakennuspaikkojen käyttötarkoitusta on arvioitu osin uudelleen.
- Luontokohteet on päivitetty inventoinnin perusteella. SL- ja MY-alueille on määrätty rakentamisrajoite.
- Rakennusinventoinnin perusteella arvokkaimmat rakennuskohteet on osoitettu sr-merkinnöin. Töllinmäki on suojeltu rakennus-suojelulailla ja Jumesniemen kirkkokoulu kirkkolailla (merkinnät srs ja srk). Sr-kohteissa arvokasta rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Merkittävistä muutoksista tiedotetaan museoviranomaisia.
- Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla MA-1 määräykseen on lisätty tavoite säilyttää alue avoimena maisematilana.
- Ranta-alueen rajan selitys on lisätty merkintöihin.
- Historiallisesti merkittävän tien määräys on muutettu maakuntamuseon lausunnon pohjalta ja tien linjaus on tarkistettu.
- Kevyen liikenteen yhteystarve on osoitettu Trossitiellä Herttualan kylän ja Laitilansalmen välille sekä Jumesniementiellä Sirkkalan ja Jumesniemen kylän välille.
- Ohjeellisen ulkoilureitin linjaus on muutettu Kierikkalassa ja uusi linjaus osoitettu Holmantien AP-alueelta Heinijärven koululle.
- Kaava-alueeseen on otettu mukaan Laitilan vanhan meijerin alue, joka jätettiin pois Sasi-Mahnala-Laitilan osayleiskaavasta vahvistamisvaiheessa. Alueen maaperä saattaa olla saastunut, joten sil-

le on merkitty terveyshaitan poistamistarve –merkintä. Alue on osoitettu venevalkama-alueeksi LV. Venevalkamaksi on osoitettu myös Purimon laituri Sirkkalassa. Myös olemassa oleva uintipaikka Sirkkalassa on merkitty kaavaan.

Kaavaehdotuksen lisättiin nähtävilläolon jälkeen puuttuneita rakennuksia sekä tarkistettiin mm. seuraavasti:

-yleismääräykseen lisättiin: "Rakennettaessa ranta-alueella tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaliin ja väritykseen sekä sopeuttamiseen rantamaisemaan. Rantamaiseman luonnonmukaisuutta ei saa olennaisesti muuttaa. Rakennukset tulee sijoittaa maastoon luonnonmukaisesti.

-rantasaunan (rs) rakennuspaikkaan: lisätty kielto rantasaunan lohkomisesta omaksi tilakseen.

-arvokkaan kallioalueen (ge) määritelmään lisätty kielto: alue ei sovellu maa-ainesten ottoon maisemallisista syistä

-suojeltavien rakennusten (sr) ja rakennussuojelulailta suojeltujen rakennusten (srs) ja kirkkoloilla suojeltujen rakennusten (srk) kohtaan lisätty että ennen rakennusta muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen

- Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen, jolla on ympäristöarvoja, kohtaan lisätty että alueilla, joissa on havaittu liito-oravia pitää säilyttää puustoisina.

Lisäksi kaavakarttaan on tehty tarkistusluontoisia merkintöjä ja muutoksia. Muutokset eivät aiheuta tarvetta uudelle nähtävillä asettamiselle.

6.4 Viranomaisyhteistyö

Aloituvaiheessa pidettiin Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen viranomaisyhteistyö Pirkanmaan ympäristökeskuksessa 23.9.2004. Neuvottelussa olivat läsnä ympäristökeskuksen lisäksi Tiehallinnon, maakuntamuseon ja Pirkanmaan liiton edustajat. Neuvottelussa nousivat esille selvitystarpeet, vesihuolto, rantarakentamisen mitoitus sekä alueen maisemalliset ja kulttuuriympäristölliset arvot. Neuvottelussa käytiin läpi myös osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Työneuvottelussa 18.11.2004 käytiin laadittuja selvityksiä läpi tarkemmin. Luontoselvityksissä todettiin tarkistamistarpeita, samoin arkeologia osalta. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta suositeltiin kohteiden arvottamista siten, että kaavassa voitaisiin osoittaa tarpeelliset suojelumerkinnot. Selvitystilannetta käytiin läpi uudelleen työneuvottelussa 15.6.2006.

Kaavaehdotus vietiin kunnanhallitukselle nähtävillä asetettavaksi 4.5.2011, 6.6.2011 ja 12.9.2011 mutta se jäi pöydälle.

Kaavaehdotuksen hallintokäsittelyjen aikana Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa pidettiin työneuvottelu 17.10.2011.

Kunnassa pidettiin ns. kaavoitusilta 6.2.2012, jossa keskusteltiin erityisesti tästä kaavasta.

Kunnanhallitus päätti kaavan nähtäville asettamisesta 20.2.2012. Kaava oli nähtävillä 8.3.-13.4.2012.

7 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA PERUSTELUT

7.1 Kokonaisrakenne ja mitoitus

Kirkkojärven länsipuoli säilyy arvokkaana maisema-alueena ja kehittyy maaseutumaisena asuinalueena. Rakentamista ranta-alueella ohjataan suoraan kaavalla, sen ulkopuolella suunnittelutarveratkaisuin ja rakennusluvin.

Kyläalueilla edellytetään tarkempaa kaavaa maankäytön järjestämiseksi. Kaava antaa mahdollisuuden kehittää Heinijärven, Herttualan ja Jumesniemen alueita kylämäisen asumisen alueina. Samalla se tukee nykyisten julkisten palvelujen säilymistä ja luo edellytyksiä pienimuotoiselle yritystoiminnalle. Kyläalueiden lisäksi suositellaan yksityiskohtaisempaa suunnittelua Holmantien AP-1 alueen toteuttamiseksi.

Rantavyöhykkeellä sijaitsee nykyisin joitakin omarantaisia asuinrakennuspaikkoja. Kaikki nykyiset rakennuspaikat on osoitettu kaavassa. Sen lisäksi niillä ranta-alueilla, jotka sijaitsevat edullisesti asukaspalveluihin nähden ja ovat kohtuullisesti liitettävissä mahdollisiin tuleviin yleisiin vesihuoltoverkostoihin, nykyisiä loma-asuntoja on muutettu vakituiseen asumisen alueiksi.

Kaava-alueella asuu n. 550 asukasta. Alueen todennäköinen mitoitusasukasluku on 700–800, jossa on huomioitu asumisen väljyyden lisääntyminen ja poistuma. Uusien rakennuspaikkojen muodostuminen tapahtunee verrattain hitaasti. Kaavalla onkin vain vähäisiä vaikutuksia Hämeenkyrön kokonaisrakenteeseen.

Kaava-alueen rannat ovat lähes täyteen rakennetut. Kantatilatarkastelun perusteella kaavaehdotuksessa on osoitettu 4 uutta vakituiseen asunnon, 8 omarantaisen lomamökin ja 5 erillisen rantasaunan paikkaa. Luonnosvaiheen jälkeen toteutuneet rantarakennukset on merkitty ehdotukseen olemassa olevina.

Yhteensä yleiskaava sisältää rantaviivaa n. 27 km rantaviivaa maastonmyötäisesti mitattuna. Niemien, lahtien, salmien ja kannasten rakennusmahdollisuuksia vähentävän vaikutuksen mukaan muunnettu rantaviivan pituus on n. 22 km. Yhteensä kaavassa on omarantaisia rantarakennuspaikkoja n. 200 kpl eli lähes 9 kappaletta muunnettua rantaviivakilometriä kohti.

7.2 Kaavakartan yleisperiaatteet

Osayleiskaavakartta on laadittu mahdollisuuksien mukaan hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti soveltaen ympäristöministeriön asetusta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä ja ympäristöministeriön opasta yleiskaavamerkinnöistä ja määräyksistä.

7.3 Palvelut

Kaava mahdollistaa nykyisten koulujen säilymisen alueella. Uusia palvelun alueita kaava-alueelle ei muodosteta. Alueelle ei ole myöskään osoitettu uusia teollisuus- ja työpaikkatoimintojen alueita. Mahdollinen uusin työpaikkatoimintojen sijoittaminen alueelle tulee tutkia suunnittelu- ja tarveratkaisuin tai poikkeusluvin. Kyläalueille sekä maatilojen talouskeskusten yhteyteen on mahdollista sijoittaa ympäristöönsä sopivaa elinkeinotoimintaa.

7.5 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Alueen on tarkoitus säilyä elinvoimaisena, maaseutumaisena kylä- ja haja-asutusalueena. Asuntoalueiden sijoittamisessa on vältetty avoimia peltoalueita ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita. Uudisrakentamista on pyritty ohjaamaan ryhmiin, jolloin myös rakentamattomat alueet muodostavat laajempia yhtenäisiä alueita. Alueelle ei ole sijoitettu toimintoja, jotka tuottaisivat merkittävästi ympäristöhäiriöitä. Maatalouden tuotantoyksikköjen ympärille on pyritty varaamaan riittävästi rakentamattomaa maa- ja metsätalousaluetta, jotta asutus ja maatalouden harjoittaminen eivät haittaisi toisiaan.

7.6 Alueiden käyttötarkoitus

AT-1 Kyläalue

Alue varataan kyläasutukselle sekä sen tarvitsemille palvelu- ja työtiloille. Alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavaa tai tarkempaa osayleiskaavaa, jossa on rakennuspaikkakohtaisesti määritetty käyttötarkoitus ja rakennusoikeus. Rakennuspaikat on tavoitteena kytkeä keskitettyyn jätevesiratkaisuun. Korjaus- ja täydennysrakentaminen on mahdollista ilman yksityiskohtaisempaa kaavoitusta. Uudisrakennukset on sovitettava huolellisesti maisemaan, kyläkuvaan ja paikalliseen rakennusperintöön. Kyläalueilla tulee yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tutkia turvalliset kevyen liikenteen järjestelyt.

Yleiskaava-alueella on useita kylämaisia asutustihentymiä, jotka ovat syntyneet vanhan maantien ja sen sivuteiden varsille ja muodostavat omaleimaisia kokonaisuuksia. Alueilta on nykyisten rakennuspaikkojen lisäksi tutkittu täydentävän ja olemassa olevaan asutukseen liittyvän rakentamisen mahdollisuuksia. Kyläalueet ja niiden laajennukset on sijoitettu siten, että ne on mahdollista tulevaisuudessa liittää keskitettyyn jätevesiverkkoon, mikäli sellainen alueelle rakennetaan. Jumesniemen osalta tämä edellyttää kuitenkin toimia, jotka eivät sisälly kaavanlaadintahetken aikaisiin vesihuollon kehittämissuunnitelmiin.

Rakennuspaikan vähimmäispinta-ala määritetään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Uudisrakentaminen ennen yksityiskohtaisempaa kaavoitusta edellyttää poikkeuslupaa, jolla tutkitaan rakentamisen soveltuvuus ympäristöönsä.

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue

Alue varataan pientalomaisille enintään 2-asuntoisille asuinrakennuksille. Rakennukset saavat tasamaalla olla enintään 1,5-kerroksisia. Uuden

asuinrakennuksen rakentaminen alueella edellyttää suunnittelutarveratkaisua. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala enintään 400 m². Rakentamisen määrä ei saa kuitenkaan ylittää 15 % rakennuspaikan pinta-alasta. Asuinkäyttöön tulevan rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 4000 m². Mikäli rakennukset kytketään keskitettyyn jätevesijärjestelmään, rakennuspaikan pinta-ala voi olla pienempi, kuitenkin vähintään 2000 m².

Merkinnällä on osoitettu maiseman kannalta asuinkäyttöön soveltuvia alueita, jotka ovat luonteeltaan tiiviimmän kyläalueen ja haja-asutuksen vaihettumisvyöhykettä. Toteuttaminen edellyttää suunnittelutarveratkaisua.

AO-1 Erillispientalovaltainen asuntoalue.

Alue varataan vakituiseen asumiseen. Alueelle saa rakentaa enintään yksiasuntoisia asuinrakennuksia. Rakennukset saavat tasamaalla olla enintään 1,5-kerroksisia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala enintään 400 m². Rakentamisen määrä ei saa kuitenkaan ylittää 15 % rakennuspaikan pinta-alasta. Asuinkäyttöön tulevan rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 4000 m². Mikäli rakennukset kytketään keskitettyyn jätevesijärjestelmään, rakennuspaikan pinta-ala voi olla pienempi, kuitenkin vähintään 2000 m².

Ranta-alueella rakennuksen kerrosala saa olla enintään 250 k-m². Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisistä syistä myöntää luvan myös suuremmalle rakennukselle, mikäli se soveltuu alueen rakennusperinteeseen eikä turmele maisemaa tai kyläkuvaa. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä rakennuksen maisemalliset vaikutukset rakennusluvan yhteydessä, mikäli lupaa haetaan enimmäiskerrosalaa suuremmalle rakennukselle. Asuinrakennuksen lisäksi ranta-alueella olevalle rakennuspaikalle saa rakentaa tarpeellisia talousrakennuksia sekä enintään 25 m² saunarakennuksen.

Ranta-alueella rakennusten suurin sallittu koko on määrätty kaavassa lähinnä maisemallisista syistä. Uusia vakituiseen asumiseen osoitettuja rantarakennuspaikkoja on kaavaehdotuksessa neljä. Lisäksi joitakin lomarakennuspaikkoja on mahdollista muuttaa kaavan myötä vakituiseen asuinkäyttöön.

Kaavamääräys on pyritty laatimaan sellaiseksi, että sitä voidaan käyttää myöhemmissäkin yleiskaavoissa sekä ranta-alueella että sen ulkopuolella.

AM Maatilojen talouskeskusten alue

Alueella sallitaan maatilan talous- ja tuotantorakennusten ja pääasiallisen asuinrakennuksen lisäksi tuotantokäytössä olevalla maatilalla toinen asuinrakennus.

Maatilojen talouskeskukset poikkeavat yleensä erillispientaloista rakennustavan, rakennusten lukumäärän ja talousrakennusten koon suhteen. Määräyksissä huomattava rakennusoikeudellinen ero on siinä, että talouskeskuksissa voi samalle rakennuspaikalle rakentaa kaksi asuinrakennusta.

PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.

Merkinnällä on osoitettu Heinijärven ja Jumesniemen koulujen alueet.

YM-1 Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.

Alue varataan museo- ja kulttuuritoimintaa palveleville rakennuksille.

Merkinnällä on osoitettu Sillanpään kodeista Töllinmäen ja Myllykolun alueet.

TY Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Alueelle saa rakentaa vähintään 5000 m² suuruisille rakennuspaikoille sellaista teollisuus- ja varastointirakentamista, joka ei aiheuta melua, ilman pilaantumista tai muuta tähän verrattavaa häiriötä ympäristölle. Rakennuspaikalle saa rakentaa myös enintään yhden asunnon, jolloin tulee noudattaa AO-1 -alueiden määräyksiä.

Merkinnällä on osoitettu Mattilan Säiliön alue Heinijärvellä.

VL Lähivirkistysalue

Lähivirkistysalueita on osoitettu Heinijärven ja Jumesniemen koulujen yhteyteen palvelemaan kyläalueen asukkaiden virkistystarpeita. Alueiden toteuttaminen edellyttää asemakaavoitusta.

VV Uimaranta-alue

Merkinnällä on osoitettu kaksi Heinijärvellä olevaa uimarantaa sekä Sirkkalan uintipaikka.

Loma-asuntoalueet

Omarantaiset lomarakennuksen rakennuspaikat on osoitettu ranta-alueella emätilatarkasteluun nojautuen. Tavoitteiden mukaisesti suunnitelmassa on pyritty rantarakennusoikeuden tasapuoliseen jakautumiseen emätilojen kesken.

Rakennuspaikat on jaettu kahden tyyppisiin riippuen siitä, mikä on kunkin alueen kyky vastaanottaa loma-/rantarakentamista. RA-1 merkintää on käytetty tavanomaisilla lomarakennuspaikoilla. RA-2 merkintää on käytetty saarissa.

Kaavan mukaan rakennettaessa rakennusluvan voi saada ranta-alueella ilman asemakaavaa. Käyttötarkoituksen muutos vakituisesti asunnoksi edellyttää poikkeuslupaa. Rakennusoikeus ei tällöin pääsääntöisesti nouse.

RA-1 Loma-asuntoalue.

Alueelle saa rakentaa enintään kartalla esitetyn määrän uusia lomarakennuksia, erillisen saunarakennuksen ja yhden muun talousrakennuksen, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 120 m². Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5000 m², rakennuspaikalle saa rakentaa lisäksi vierasmajan, jonka kerrosala saa olla enintään 30 m².

Rakentamisen määrä ei saa myöskään ylittää 6 % rakennuspaikan pinta-alasta. Lomarakennuksen pohjan ala saa olla enintään 80 m². Lomarakennuksen voi toteuttaa 1½-kerroksisena, muut rakennukset saavat olla enintään 1-kerroksisia.

Käyttötarkoituksen muutos vakituiseksi asuinpaikaksi ranta-alueella edellyttää muiden vaatimusten lisäksi rakennuspaikan pinta-alaksi vähintään 4000 m². Mikäli rakennukset kytketään keskitettyyn jätevesijärjestelmään, rakennuspaikan pinta-ala voi olla pienempi, kuitenkin vähintään 2000 m².

Kaavaehdotuksessa on 8 uutta lomarakennuspaikkaa. Alueet, joilla vakituinen asuminen (käyttötarkoituksen muutos) on tavoitteiden mukaista, on esitetty kaavakartan yhteydessä olevalla pienemmällä kartalla (asumisen edullisuusvyöhykkeet I ja II).

RA-2 Loma-asuntoalue.

Alueelle saa rakentaa enintään kartalla esitetyn määrän uusia lomarakennuksia sekä erillisen sauna- tai talousrakennuksen, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 70 m². Rakennukset saavat olla enintään 1-kerroksisia.

RA-2 merkinnällä osoitettu rakennuspaikka on Mahnalanselän Iso-Tahkosaassa.

rs Rantasaunan rakennuspaikka.

Paikalle saa rakentaa rantasaunan, jonka kerrosala saa olla enintään 25 m². Tämän lisäksi paikalle saa rakentaa yhden enintään 6 m² kokoisen varastorakennuksen. Paikalle saa sijoittaa ainoastaan kuivakäymälän, jota ei lasketa kerrosalaan.

Kaavaehdotuksessa on 5 uutta rantasaunan rakennuspaikkaa.

EH Hautausmaa-alue.

Merkinnällä on osoitettu Jumesniemellä sijaitseva Sasslinin hautakarmin alue.

SL Luonnonsuojelualue.

Alue on suojeltu tai tarkoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. Alueella ei sallita rakentamista (MRL 43.2 §). Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Määräys on voimassa, kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi suojelualueeksi.

Merkinnällä on osoitettu Vastajärvenojan purolehto.

(ma-1) Kansallismaisema-alue.

Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee vaalia maiseman erityispiirteiden sekä luonnon- ja kulttuuriperinnön säilymistä.

Alue on esitetty erillisellä kartalla.

(ma-2) Maisemallisesti arvokas osa-alue.

Alueella on tärkeä merkitys kaukomaisemassa. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa sen maisemallista arvoa. Rakentaminen ja metsänhoito eivät saa heikentää metsäalueen maisema-arvoja kaukomaisemassa.

Merkinnällä on osoitettu Pöllömäki, Sikomäki, Päärynämäki, Harjulanvuori sekä Pitkäniemen jatkeena oleva jyrkänne Jumesniemessä.

(ge) Arvokas harju tai geologinen muodostuma.

Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen geologista arvoa. Alueen käyttö on suunniteltava siten, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmelumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymisen tuhoutumista tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia luonnolle. Maa-ainesten ottoon liittyviltä suunnitelmilta edellytetään erityisen vaativaa suunnittelutasoa. Rakentaminen ja metsänhoito eivät saa heikentää metsäalueen maisema-arvoja kaukomaisemassa.

Merkinnällä on osoitettu Pitkäniemen kalliit Jumesniemessä sekä Vuorenmaanvuori–Mustikkakangas Nokian rajalla.

SM Muinaismuistokohde.

Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäänösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäänösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Suunniteltaessa kohteen tai sen lähialueen maankäyttöä, rakentamista tai hoitoa, on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta.

Aluemerkinällä on osoitettu tiedossa olevat laaja-alaiset esihistorialliset ja historialliset kiinteät muinaisjäänökset, kohdemerkinnällä suppea-alaiset. Liitekartalla on kuhunkin alueeseen liitetty numero, joka viittaa kaavaselostukseen sisältyvään muinaisjäänösluetteluun.

(akv) Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee säilyttää valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön ominaispiirteet. Alueen rakentaminen ja ympäristönhoito tulee erityisesti sopeuttaa alueen rakennetun kulttuuri perintöön ja ympäristöarvoihin. Alueeseen merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on pyydettävä lausunto museoviranomaisilta ja ELY-keskukselta.

Merkinnällä on osoitettu Herttualan kylä sekä F.E. Sillanpään kodit.

(sr) Suojeltava rakennus tai rakennettu ympäristö.

(srs) Rakennussuojelulailla suojeltu rakennus tai rakennettu ympäristö.

(srk) Kirkkolailla suojeltu rakennus tai rakennettu ympäristö.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksissa suoritettavien muutos- ja korjaustöiden, käyttötarkoituksen muutoksen sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti tai maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Ennen rakennusta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetut kohteet on esitetty liitekartalla. Perusteet ja kohteen kuvaus on esitetty rakennusinventoinnissa.

/s Alue, jolla ympäristö säilytetään.

Alue on omaleimainen ja sen rakennusperinne arvokasta. Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja ympäristön ominaispiirteiden säilyminen tulee turvata. Rakennuksiin tehtävät muutokset eivät saa vaarantaa rakennusten kulttuurihistoriallisia arvoja.

Uudis- ja korjausrakentaminen, teiden rakentamis- ja korjaamistoimenpiteet sekä alueen ympäristöhoito tulee sopeuttaa kyläkuvaan ja rakennusperinteeseen. Rakennuksen purkamiseen tulee hakea maankäyttö- ja rakennuslain 127 §:n mukainen lupa. Purkamislupa tarvitaan myös huomattavan talousrakennuksen purkamiseen. Purkamislupaa ei saa myöntää, mikäli se edellyttää kulttuurihistoriallisesti arvokkaan, korjauskelpoisen rakennuksen purkamista. Purkamislupaan tulee myös pyytää museoviranomaisen lausunto, mikäli esitetään tällaisen rakennuksen purkamista. Merkinnällä osoitetut kohteet on esitetty liitekartalla. Perusteet ja kohteen kuvaus on esitetty rakennusinventoinnissa, lukuun ottamatta Pöllömäen kiviroykkiötä joka on merkitty vastaavasti /s – merkinnällä elinkeinohistoriallisena jäännöksenä.

M-1 Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen, korjaus- ja täydennysrakentaminen sekä pysyvän asutuksen muodostaminen haja-asutuksena. Täydennysrakentaminen sallitaan nykyisten teiden varjalle maisemallisesti kestäville metsäisille vyöhykkeille siten, että ranta-alueet ja yhtenäiset viljelyalueet jäävät vapaaksi rakentamiselta. Asuinkäyttöön tulevan rakennuspaikan minimikoko on 5000 m². Rakennukset saavat tasamaalla olla enintään 1,5-kerroksisia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 400 m². Ranta-alueella ei sallita rakentamista (MRL 43.2 §). Rantarakennusoikeus on siirretty emätilan muulle alueelle.

Merkinnällä on osoitettu tavanomaiset maa- ja metsätalousalueet, joilla ei ole erityisiä luonnon, maiseman tai kulttuuriympäristön arvoja. Näillä alueilla haja-asutusluontoinen rakentaminen on mahdollista suunnittelutarveratkaisulla tai rakennusluvalla. Alueet ovat pääosin metsää.

Merkinnällä on myös osoitettu muullakin tavoin arvokkaat alueet, jotka saattavat sisältää arkeologiselta kannalta arvokkaita luokittelemattomia kohteita, esim. inventoinnissa mainittu Pöllömäen kiviroykkiö.

MA-1 Maisemallisesti arvokas peltoalue.

Alue on tarkoitettu maatalouden harjoittamiseen. Alue on tavoitteena säilyttää avoimena maisematilana. Alueella sallitaan vain maa- ja met-

sätalouteen liittyvä rakentaminen sekä olemassa olevien talouskeskusten ja asuntojen korjaus- ja täydennysrakentaminen. Rakentamista peltoalueen keskelle tulee välttää. Rakennuksen kerrosala saa olla enintään 250 m². Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisistä syistä myöntää luvan myös suuremmalle rakennukselle, mikäli se soveltuu alueen rakennusperinteeseen eikä turmele maisemaa tai kyläkuva. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä rakennuksen maisemalliset vaikutukset rakennusluvan yhteydessä, mikäli lupaa haetaan enimmäiskerrosalaa suuremmalle rakennukselle.

Ranta-alueella ei sallita rakentamista (MRL 43.2 §). Rantarakennusoikeus on siirretty emätilan muulle alueelle.

Nämä peltoalueet ovat maisemallisesti arvokkaimmat ja yleensä vanhimmat yleiskaava-alueen pelloista. Pelot liittyvät yleensä johonkin maiseman kiintopisteeseen, rakennushistorialliseen arvokohteeseen tai muinaisjäänöksen. Viljeltävyydeltään alueet ovat pääosin hyviä. Maisemallisesti arvokkaat peltoalueet on kartoitettu kansallismaisemahankkeen yhteydessä ja täsmennetty kaavanlaadinnan yhteydessä ilmakehän ja maastotarkastelun avulla.

MY Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Alueella ei sallita rakentamista (MRL 43.2 §). Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa ei saa heikentää alueen ympäristöarvoja. Rantarakennusoikeus on siirretty emätilan muulle alueelle.

Merkinnällä on osoitettu luontoselvitysten perusteella luonnonarvoiltaan merkittävät alueet.

Ranta-alueen raja.

Rantarakentamisen edellytykset ovat tulleet tässä yleiskaavassa tutkituiksi viivamerkinnällä osoitetulla ranta-alueella.

Ranta-alue on määritetty kartta- ja ilmakehätarkastelujen sekä maastotarkistusten perusteella.

W Vesialue.

yt Yhdystie.

Historiallisesti merkittävä tie

Tien maisemalliset ja historialliset ominaispiirteet tulee säilyttää. Tielinjaukseen ja sen lähiympäristöön ei tule tehdä tien luonnetta ja maisemallista arvoa vaarantavia toimenpiteitä. Tien linjaa, rakenteita tai päällysteitä sekä lähiympäristöä koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä tulee olla yhteydessä museoviranomaisiin.

Merkinnällä on osoitettu historiallinen Kyrönkankaantie.

Ohjeellinen ulkoilureitti.

Merkinnällä on osoitettu ulkoilukäyttöön sopivia tie- ja polkureitistöjä, joita voidaan kehittää yhteistyössä maanomistajien kanssa alueen virkistyskäyttöä palvelevina ulkoilureitteinä.

Kevyen liikenteen yhteystarve.

Merkinnällä on osoitettu tieosuudet, joilla on tarve parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta esimerkiksi erillisen kevytväylän avulla.

LV Venesatama/venevalkama.

Merkinnällä on osoitettu yhteiskäyttöön tarkoitettut venevalkama-alueet.

7.7. Yleismääräykset ja rakentamistapaohje

Koko kaava-alueella koskevat yleiskaavakartalla esitetyt yleismääräykset:

Uudelle asuinrakennukselle saa ranta-alueella myöntää rakennusluvan suoraan RA-1, RA-2, rs, AO-1 ja AM-alueilla. AP-1 alueilla edellytetään suunnittelutarveratkaisua ja AT-1 alueella tarkempaa kaavatarkastelua.

Suunnittelutarveratkaisua edellytetään alueilla, jotka kunnan rakennusjärjestyksessä on määritelty suunnittelutarvealueiksi tai joilla muutoin on Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukainen suunnittelutarve.

Rakennuspaikan vähimmäiskokoa ei sovelleta rakennuspaikalle, joka on muodostettu ja pääosin rakennettu ennen kaavan hyväksymistä.

Asuin- ja talousrakennusten sijoittelulla tulee pyrkiä muodostamaan suojaisia pihapiirejä. Rakennuksen tulee sijoitukseltaan, kooltaan ja ulkomuodoltaan sopeutua ympäristöönsä. Rakennusten julkisivumateriaalin tulee olla pääosin puuta ja väritykseltään maisemaan ja ympäristöön sopeutuva.

Rakennettaessa ranta-alueella tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennuksen korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaliin ja väritykseen sekä sopeutumiseen rantamaisemaan. Rantamaiseman luonnonmukaisuutta ei saa olennaisesti muuttaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n perusteella määrätään, että maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maisematyölupaa VL, SL, SM, MA-1, MY ja /s -alueilla eikä alueilla, jotka on rajattu ma-2, akv- tai geo-merkinnällä.

Teleliikenteen mastoja, tuulivoimaloita ja muita merkittävästi maisemakuvaa muuttavia rakennelmia alueelle sijoitettaessa on maisemalliset arvot otettava erityisesti huomioon ja vältettävä uusien mastojen ja siihen rinnastettavien rakennelmien sijoittamista maisemallisesti hallitsemiin ja näkyviin paikkoihin.

Ulkovarastointia tulee välttää, jotta alueen maisemaan ja kulttuuriympäristöihin liittyvät arvot eivät heikenny.

Alueen metsiä tulee hoitaa alueen erityiset maisema-arvot huomioon ottaen. Rantapuusto tulee pyrkiä säilyttämään.

Ranta-alueella rakennuksen vähimmäisetäisyys rantaviivasta riippuu rakennuksen pinta-alasta seuraavasti:

- rantasauna max. 25 m ² ,	vähintään 15 metriä
- muu rakennus alle 80 m ² ,	vähintään 20 metriä
- muu rakennus 80-120 m ² ,	vähintään 30 metriä
- muu rakennus 121-200 m ² ,	vähintään 40 metriä
- muu rakennus yli 200 m ² ,	vähintään 80 metriä.

Yleismääräyksillä on pyritty lisäämään tietoa kaavan oikeusvaikutuksista ja ohjaamaan rakentamista arvokas maisema ja vesistönäkymät huomioon ottavalla tavalla. Mahdollisia lisäohjeita rakentamiseen valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella annetaan tarvittaessa rakennusjärjestyksessä.

7.8 Kaavan vaikutukset

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Osayleiskaava ohjaa uutta asuinrakentamista olemassa olevan asumisen yhteyteen. Uuden rakentamisen sijoitus ja määrä tukevat alueen säilymistä ja kehittymistä elävänä, kuitenkin maaseutumaisen olemuksensa säilyttävänä alueena. Asiointiliikenteen on ajateltu suuntautuvan ensisijaisesti keskustajamaan, mutta kaavaratkaisu mahdollistaa palvelujen kehittymisen myös kyläalueilla. Lisäasutus on sijoitettu siten, että se voi tukea nykyisen kouluverkon säilymistä, mutta ei ole esteenä sen muutoksillekaan. Uusi rakentaminen on sijoitettu siten, että se on mahdollista liittää vesijohtoon sekä tulevaisuudessa myös osalle aluetta suunniteltuun keskitettyyn jätevesiverkoston.

Vaikutukset rakentamiseen

Osayleiskaava perusteella suunnittelutarve poistuu ranta-alueen osalta tavanomaiseen asumiseen ja loma-asumiseen osoitetuilta alueilta eli niille voi kaavan perusteella suoraan saada rakennusluvan. Pääosin uudisrakentaminen tapahtuu alueella suunnittelutarveharkinnan perusteella, koska rakentamispaineet keskittyvät olemassa olevan asutuksen yhteyteen, pääväylien varsille. Kyläalueilla edellytetään tarkempaa kaava-suunnittelua. Alueelle arvioidaan muodostuvan noin 80 uutta asuinrakennusta parin seuraavan vuosikymmen aikana. Rakentamisen ohjaus alueella tulee nykyistä selkeämmäksi kaavamääräysten myötä. Liittymäluvan tarve tulee tapauskohtaisesti selvittää haettaessa suunnittelutarveratkaisua tai rakennuslupaa yleisten teiden varsille.

Vaikutukset luontoon ja vesistöön

Osayleiskaavassa on otettu huomioon tehdyissä inventoinneissa todetut luonnonsuojelullisesti merkittävät, luonnon monimuotoisuuden säilymistä kannalta erityisen arvokkaat sekä virkistyskäytön kannalta tärkeät luontokohteet ja -alueet. Kaavaratkaisussa ne on esitetty omilla merkinnöillään. Osayleiskaavassa on pyritty säilyttämään rakentamiselta vapaita, yhtenäisiä maa- ja metsätalousalueita, jotka toimivat ekologisina käytävinä mahdollistaen eläinten liikkumisen. Kaavassa ei ole esitetty erityisiä tavoitteita vesistön vedenlaadun parantamiseen. Tämä toteutuu ensisijaisesti muun ohjeistuksen, kuten jätevesiasetuksen sekä maatalouden ympäristötukiehtojen kautta sekä osin alueelle suunnitellun jätevesiviemärin avulla.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Osayleiskaavassa on pyritty arvokkaan maisemakokonaisuuden säilymiseen ja kehittymiseen elävänä maaseutumaisena alueena. Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaimmat pellot on esitetty omalla merkinnällään. Ylipäätään pelloille ei ole juurikaan haluttu osoittaa uutta asumista, vaan ne maanviljelyn ja karjanhoidon turvaamiseksi on säilytetty maatalousalueina. Yhtenäiset metsäalueet on varattu metsänhoidolle. Rakentamisen sijoittumista, määrää ja rakennustapaa ohjataan alueesta riippuen erilaisin kaavamääräyksin.

Selvityksissä todetut arvokkaat rakennuskokonaisuudet on merkitty kaavaluonnokseen merkinnällä, jolla pyritään arvojen säilyttämiseen. Arvokkain osa rakennetusta kulttuuriperinnöstä on esitetty suojelumerkinnöin. Historiallisesti merkittäväksi tieksi luokiteltu vanha Kyrönkan-kaantie on merkitty omalla merkinnällään. Kaavakarttaan on merkitty alueella olevat rauhoitusluokkiin 1-2 kuuluvat esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Arvokohteiden tiukkojen rajausten ohella huomiota on kiinnitetty näiden välittömään lähiympäristöön. Kokonaisuutena kaavaratkaisun voidaan katsoa säilyttävän alueelle ominaiset kulttuurihistorialliset arvot ja huomioivan maisemalliset piirteet.

Vaikutukset talouteen

Alueen kaavoitus voi houkutelaa tulomuuttajia kauniiseen maisemaan ja rannan läheiseen asumiseen. Osayleiskaava antaa mahdollisuuden tähän, mutta vaikutusten kunnan talouteen voidaan katsoa olevan vähäiset.

Vaikutukset terveellisyteen ja turvallisuuteen

Alueella ei ole nykyisin erityisiä terveyteen tai turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Kaavassa ei ole varattu alueita ympäristö- tai terveyshäiriöitä aiheuttaville toiminnoille. Kevyt liikenne käyttää tulevaisuudessakin vanhoja kyläteitä. Kevyen liikenteen yhteystarve on osoitettu Trossitiellä Herttualan kylän ja Laitilansalmen välille sekä Jumesniementiellä Sirkkalan ja Jumesniemen kylien välille. Virkistyskäyttöä pyritään edistämään varaamalla veneilyn tukikohtia, ulkoilureittejä ja lähivirkistysalueita.

Vaikutukset väestöön ja sosiaalisiin oloihin

Alueella toimii tällä hetkellä kaksi koulua. Kaavaratkaisu suhtautuu neutraalisti koulukysymykseen. Uusi asutus on kuitenkin pyritty sijoittamaan koulupalvelujen läheisyyteen.

On todennäköistä, että kaava-alueen uudet rakennuspaikat houkuttelevat nuoria perheitä, joka muuttaa väestön ikärakennetta. Väljä asuminen kuitenkin säilyttää alueen kylämäisenä.

Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on luetteloitu luvussa 3.1.1. Kaavaehdotuksessa on pyritty mahdollisimman hyvin toteuttamaan näissä esitettyjä periaatteita. Poikkeuksena tästä on tulvavaara-alueiden kartoitus ja ohjeistus, joka toteutuu rakennusjärjestyksen kautta.

Suhde maakuntakaavaan

Kaavaehdotuksessa on otettu huomioon maakuntakaavan aluevaraukset ja kehittämiskohdemerkinnät.

8 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS

8.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Kyläalueiden maankäyttöä on tarpeen tarkastella asemakaavalla tai tarkemmalla yleiskaavalla. Asemakaavasuunnittelua suositellaan lisäksi ohjaamaan Holmantien AP-1 alueen rakentumista. Rakennusjärjestyksellä annetaan lisäohjeita alueen rakentamiseen sekä käyttöön.

8.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Alueen hajarakentuminen tapahtuu yksityisten maanomistajien toimesta vähitellen. Alueen kunnalliset kehittämistoimet ovat sidoksissa mm. päätöksiin kouluverkosta ja kunnallistekniikasta. Alueen vesi- ja jätevesiverkostoa voidaan toteuttaa myös yksityisten vesiosuuskuntien toimesta.

8.3 Toteutuksen seuranta

Osayleiskaavan toteutumista seurataan rakentamisen lupakäsittelyn yhteydessä.

Hämeenkyrössä 9.9.2013

Jurkka Pöntys
Kaavoitusarkkitehti